

TARTU ÜLIKOOL
HUMANITAARTEADUSTE JA KUNSTIDE VALDKOND
EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT

Elenete Hellat

DISKURSUSPARTIKLI (*A*) *OKEI* KASUTUS
EESTI 14–18 AASTASTE NOORTE TŠÄTIVESTLUSTES

Bakalaureusetöö

Juhendajad professor Virve-Anneli Vihman ja teadur Denys Teptiuk

TARTU 2025

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen käesoleva lõputöö ise kirjutanud ning toonud korrekselt välja teiste autorite panuse. Töö on kirjutatud, lähtudes Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi lõputöö nõuetest, ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Elenete Hellat

Lühikokkuvõte

Töös uurisin diskursuspartikli (*a*) *okei* kasutust Eesti 14–18 aastaste noorte täätivestlustes. Uurimismaterjaliks oli Teismeliste Keel Eestis (TeKE) projekti raames kogutud noorte täätivestlused, milles analüüsisin diskursuspartikli (*a*) *okei* esinemissagedust, funktsiooni, asukohta lauses, varieeruvust ning interjektsiooni „a“ olemasolu diskursuspartikli ees. Uurimuse viisin läbi nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt. Analüüsitud täätivestlustes oli diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioonide kokku 349, neist 14,04% ees oli interjektsioon „a“. Erinevaid diskursuspartikli *okei* variatsioone oli kokku 35, neist populaarseimad olid *okei* (33,66%), *ok* (22,66%), *oki* (15%) ja *oke* (7,66%). Diskursuspartiklil *okei* ja selle variatsioonidel esines ka varieerumist tähe- ja sõnakorduste näol (*okii*, *okeoke*, *okidoki*, *okok*, *k*). Diskursuspartikli *a okei* variatsioonide oli kokku 14, neist populaarseimad olid *a okei* (53,06%), *a ok* (26,53%) ning *a oki* (12,24%). Ka diskursuspartiklil *a okei* ja selle variatsioonidel esines varieerumisi sõna- ja tähekorduste kaudu, lisaks ka ees oleva interjektsiooni „a“ pikkuse kaudu (*aok*, *aa okeoke*, *aaokei*, *aa okii*). Saadud tulemused näitavad, et diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioonide kasutavad vanuserühma sõnede koguarvust lähtudes enim 18-aastased (1,62%), 16-aastased (1,24%) ja 15-aastased (1%) noored. Peamiseks diskursuspartikli (*a*) *okei* funktsiooniks lauses on mõistmise väljendamine ning ta esineb kõige rohkem omaette vooruna.

Võtmesõnad: diskursuspartikkel, netikeel, noortekeel, keele varieerumine

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Teoreetiline taust.....	7
1.1. Diskursusmarkerid ja partiklid.....	7
1.1.1 Üldised käsitlused.....	8
1.1.2 Eestis tehtud uurimused.....	10
1.2 Suuline, kirjalik, netikeel.....	11
1.3. Noortekeel.....	14
1.3.1. Mis eristab noortekeelt?.....	15
1.3.2. Eestis tehtud noortekeele uurimused.....	15
2. Materjal ja meetod.....	17
2.1. Uurimismaterjal.....	17
2.2. Ülevaade osalejatest.....	17
2.3. Uurimismeetod.....	18
3. Tulemused.....	19
3.1 Esinemissagedus.....	19
3.2 Funktsioon vestluses.....	21
3.3 Asukoht lauses.....	31
3.4 „A“ olemasolu diskursuspartikli ees.....	32
3.5 Varieeruvus.....	33
4. Arutelu.....	37
Kokkuvõte.....	41
Kirjandus.....	42
Use of the discourse particle (<i>a</i>) <i>okei</i> in chat conversations among Estonian 14–18 year olds. Summary.....	45
Lisa 1. Diskursuspartikli (<i>a</i>) <i>okei</i> esinemissagedus.....	46

Sissejuhatus

Maailmas, kus internet on üks peamisi suhtlusvahendeid inimeste ja kogukondade vahel, ei jää puutumata ka noored. Noored, eriti teismelised, on oma sotsiaalmeediakanalite vahendusel läbiviidud vestlustes innovaatilised, kasutades enda väljendamiseks nii lühendeid, koodivahetust, emotsioone väljendavaid emotikone ning diskursuspartikleid. Kõik need väljendusviisid on aga pidevas muutuses, mis teeb noorte keelekasutuse uurimise keeruliseks.

Selles bakalaureusetöös uuritavat diskursuspartiklit *okei* on eesti keeles varasemalt uurinud oma bakalaureusetöös Kaidi Kolsar (2017), kes vaatles selle esinemist suulises kõnes. Autorile teadaolevalt ei ole eesti keeles diskursuspartikli *okei* esinemist ning kasutamist kirjalikus keeles varasemalt uuritud. Selles bakalaureusetöös uurin diskursuspartikli (*a*) *okei* kasutamist Eesti 14–18 aastaste noorte täätivestlustes. Uurimistöös toon välja diskursuspartikli (*a*) *okei* esinemissagedused, funktsioonid, asukoha lauses ning erinevad esinenud variatsioonid.

Diskursuspartiklid (ka diskursusmarkerid) on nii üksikud sõnad kui ka sõnapaarid, mis omavad lauses teksti või suhtluse organiseerimise ja kõneleja või kirjutaja hoiakute ja suhtumiste funktsiooni. Tegemist on väga sagedasti kasutusel olevate markeritega, ilma milleta suhtlus toimida ei saa. Valdavalt esineb neid suulises keelekasutuses, vähemal määral ka kirjalikus vormis. (Hennoste, Klumpp & Metslang 2022: 3)

Diskursuspartiklitel on oluline roll suhtluse korraldamisel, suhtumise vahendamisel ja diskursuse struktuuri kujundamisel. Tiit Hennoste, Gerson Klumpp ning Helle Metslang (2022) jaotavad diskursuspartiklid erinevatesse rühmadesse, mis omakorda jagunevad väiksemateks alarühmadeks. Esimese rühmana nimetavad nad partikleid, mis võivad dialoogis esineda iseseisva kõnevooruna. Need partiklid jagunevad veel neljaks väiksemaks alarühmaks: dialoogipartiklid, afektiivsed partiklid, tähelepanu pööravad partiklid ning avatud partneriparanduse partiklid. Teise rühma moodustavad partiklid, mis iseseisva kõnevooruna esineda ei saa ning need jagunevad omakorda kaheks: piiripartiklid ja liikuvad partiklid. (Hennoste, Klumpp, Metslang 2022: 6)

Noorte, eriti teismeliste, keelekasutus on üks olulisi uurimisvaldkondi, mis aitab mõista keele arengut ja muutumisprotsesse. Puberteedieas noored läbivad olulisi muutusi füüsilises, sotsiaalses, intellektuaalses ja psühholoogilises plaanis, mis kajastuvad ka nende

keelekasutuses. (Tagliamonte 2016: 3) Teismeliste keelepruuk varieerub vastavalt vanusele, sotsiaalsele kontekstile ja suhtluspartnerile. Eakaaslastega suheldes on noortel tavaks kasutada sellist keelt, mis tähistab gruppikuuluvust, mis aitab saavutada grupi heakskiitu ja sotsiaalset kuuluvustunnet. Vastupidine nähtus tekib õpetajate või vanemate generatsioonidega suheldes, sest noored tajuvad sageli survet kasutada korrektset struktureeritud ning slängivaba keelt. (Lehtpuu 2016: 9)

Kui rääkida noortekeelest, siis ei saa mööda vaadata sellega kaasnevast kriitikast, mis peamiselt seisneb seisukohal, et noored lisavad oma kõnesse rohkesti ebavajalikke sõnu, mida peetakse sõnavara vähesuse märgiks. (Tagliamonte 2016: 25) Negatiivse alatooniga räägitakse ka slängist, mida eelkõige kasutavad noored. (Tagliamonte 2016: 2) Keeleteadlased on aga vastupidisel arvamusel ja leiavad, et noortekeel on olemuselt uuenduslik ja mitmekesine (Korkus 2024).

Mitmekesisust noorte keelekasutuses võivad väljendada ka diskursuspartiklid, mida leidub noorte kõnes nii eestikeelsete partiklitena (*olgu, selge*) kui ka laenatud partiklitena teistest keeltest (*okei, davai*). Selles bakalaureusetöös vaatlesin diskursuspartiklit (*a*) *okei*. Töö eesmärgiks oli teada saada, kui palju ja kuidas kasutavad noored omavahelistes tähtvestlustes diskursuspartiklit (*a*) *okei* ning mis on selle peamised funktsioonid vestlustes. Diskursuspartikli funktsiooni läbi vaatasin ka seda, kus diskursuspartikkel lauses asub – kas alguses, keskel, lõpus või moodustab ta omaette vooru. Tööks vajalikud andmed pärinevad Teismeliste Keel Eestis projekti raames kogutud tähtvestlustest. Analüüsi viisin läbi nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt Ms Excel keskkonnas.

Töö koosneb neljast peatükist, mis omakorda jagunevad väiksemateks alapeatükkideks. Töö esimeses osas annan ülevaate diskursusmarkeritest ja partiklitest ning nende üldistest käsitlustest ja Eestis tehtud uurimustest. Seejärel käsitlen suulise, kirjaliku, netikeele, noortekeele mõisteid ning annan ülevaate noortekeele erisusest ning Eestis tehtud noortekeele uurimustest. Teises peatükis tutvustan materjali ja meetodit ning kolmandas peatükis analüüsin noorte tähtvestluste, tuues välja esinemissageduse, funktsioonid, asukoha lauses, „a“ olemasolu diskursuspartikli ees ning varieeruvuse. Neljandas, artuelu peatükis teen kokkuvõtte analüüsi tulemustest.

1. Teoreetiline taust

1.1. Diskursusmarkerid ja partiklid

Partiklid on keeleüksused, mis ei muutu ja on tavaliselt lauses iseseisvad abisõnad, näiteks kõneleja suhtumist ja hoiakut väljendavad rõhumäärsõnad ehk modaaladverbid (*kiüllap, vaevalt*), abimäärsõnad ehk afiksaaladverbid (*vaata üles*), hüüdsõnad ehk interjektsioonid (*oi*), sidesõnad ehk konjunktsioonid (*soovid teed või kohvi?*) ja kaassõnad ehk adpositsioonid (*raamat on laua peal*). Episteemilised modaalpartiklid (*võib-olla, kindlasti, äkki*), mis väljendavad kõneleja hinnangut või uskumust mingi väite kohta, on oma tähenduses üldised ja lauseehituses suhteliselt vabad. (Valdmets, Habicht 2013: 205)

Ümbertõlgendus semantika- ja pragmaatikatasandil on loonud olukorra, kus sama sõna võib täita lauses erinevaid funktsioone, sõltuvalt sellest, kuidas seda tõlgendatakse. Sõna võib olla kas modaalpartikkel, mille tähendust on raske täpselt määrata, kuid mis sobib lause grammatika järgi, või adverb, millel on kindel tähendus ja mis on lauses seotud ning mille eemaldamine muudaks lause tähendust. Adverbid on sõnad, mis kannavad täpset tähendust ja on lauses eraldi osad, mille kohta saab küsimusi esitada (*kuidas? kuivõrd?*). Need kuuluvad avatud sõnaklassi ja ei kaldu foneetiliselt lühenema. (Valdmets, Habicht 2013: 206)

Diskursuspartiklid (ka diskursusmarkerid) on nii üksikud sõnad (*reaalselt, nähtavasti, küll jms*) kui ka sõnapaarid (*sest, et; minu arvates; tundub, et jms*), mis lauses omavad teksti või suhtluse organiseerimise ja kõneleja või kirjutaja hoiakute ja suhtumiste funktsiooni. Tegemist on väga sagedasti kasutusel olevate markeritega, ilma milleta suhtlus toimida ei saa. Enamasti esineb neid suulises keelekasutuses, vähemal määral ka kirjalikus vormis. (Hennoste, Klumpp & Metslang 2022: 3)

Tähenduselt on partiklite olemus sisutühi, s.t neil kas puudub üldse või on väga väike propositsiooniline tähendus. Peamiselt saab neid määratleda pragmaatiliste funktsioonide alusel. Morfoloogiliselt on partiklid omaette tüvega muutumatud sõnad (*aga, noh*). Lisaks saab esineda nii lihtpartikleid (*aa, oh*) kui ka liitpartikleid (*jajah, nojah, oh ei, ah soo*). Foneetilises pooles on mõned partiklid ka kirjakeeles olemas olevad sõnad või vormid (*kuule, siis*), mis võivad esineda ka lühemalt, n-ö häälduslikus variandis (*sis, kule*). Samuti sõna piirimail paiknevad foneetilised ja fonotaktilised häälikuühendid (*öäk, mhmh*). Päritolult jagunevad

partiklid aga kaheks – primaarsed, mis teiste sõnaliikidega ei seostu (*noh, jah*) ning sekundaarsed, mis on kujunenud teistest sõnaliikidest, näiteks verbivormid (*ütleme, o(o)ta*). (Hennoste, Klumpp & Metslang 2022: 4)

Diskursuspartikleid võib käsitleda diskursusmarkeritena, kuid mitte kõik diskursusmarkerid kvalifitseeruvad partiklitenä. Sali A. Tagliamonte (2016) on diskursuspartikleid ja diskursusmarkereid kirjeldanud erinevalt. Oma raamatus „Teen Talk. The Language of Adolescents“ eristab ta neid mõisteid selle põhjal, et diskursusmarkerid esinevad valdavalt lausungi alguses. Diskursuspartiklid asuvad lausungi sees. Ta lisab, et diskursuspartiklid ja -markerid koos moodustavad suure hulga tänapäeva teismeliste omaseid tavapäraseid nähtusi, mainides, et noored ei ole ainsad nende keelenähtuste kasutajad. (Tagliamonte 2016: 26)

Tagliamonte (2016) toob oma raamatus välja ka pragmaatiliste markerite loetelu, mille algselt koostasid Deborah Schiffrin (1987) raamatus „Discourse Markers“ ja Laurel L. Brinton (1996) raamatus „Pragmatic markers in English“. Loetelus on välja toodud 11 erinevat pragmaatiliste markerite omadust: kõrge sagedus, stiililt stigmatiseeritud, negatiivselt hinnatud kirjalisuses või formaalses diskursuses, lühike, sageli rõhutu ja lühendatud, kalduvad esinema lause alguses, neil kas puudub üldse propositiooniline tähendus või esineb seda vähesel määral, esinevad väljaspool süntaktilist struktuuri, nähtav grammatiline funktsioon puudub, valikuline, multifunktsionaalne ja rohkem esineb naiste keelekasutuses kui meeste omas. (Tagliamonte 2016: 26)

Eesti keeles on diskursuspartikleid ja -markereid hakatud rohkem uurima alles viimasel paarikümnel aastal. Enne seda ei pööratud neile erilist tähelepanu, sest esiteks esinevad need rohkem suulises kõnes (eriti dialoogides) ning varasemalt uuriti pigem kirjalikku keelt ja selle kasutamist. Ka suulise kõne uurimisel toetuti pikalt kirjaliku keele põhjal kujundatud grammatikaarusaamadele. Teiseks põhjuseks on nimetatud partiklite definitsiooni, mille järgi need jäävad välja lauseliikmete hulgast, seega jäid nad ka lausekeskse grammatika huviorbiidist kõrvale. (Hennoste, Klumpp & Metslang 2022: 3)

1.1.1 Üldised käsitlused

Diskursuspartiklid moodustavad pragmaatilise keeleüksuste rühma, millel on oluline roll suhtluse korraldamisel, suhtumise vahendamisel ja diskursuse struktuuri kujundamisel. Eesti

keele uurimistraditsioonis on diskursuspartiklite tüpologiseerimisele tähelepanu pööranud mitmed teadlased, sealhulgas Tiit Hennoste, Gerson Klumpp ja Helle Metslang (2022), kes on esitanud ühe detailsema jaotuse. Käesolevas alapeatükis antakse ülevaade diskursuspartiklite peamistest rühmadest ning neid iseloomustavatest funktsioonidest, keskendudes eriti üksinda esinevatele ehk suhtluspartiklitele, piiripartiklitele ja lausungisisestele liikuvatele partiklitele. Käsitlus tugineb eesti keele empiirilisele materjalile ning toetub varasemale uurimistööl.

Diskursuspartikleid on võimalik liigitada mitmel viisil. Hennoste, Klumpp ja Metslang (2022) eristavad oma käsitluses kolme põhirühma. Esimese rühma moodustavad partiklid, mis võivad dialoogis esineda iseseisva kõnevooruna. Teise rühma kuuluvad partiklid, mis iseseisva kõnevooruna esineda ei saa. Viimased jaotuvad omakorda kaheks: piiripartikliteks, mis paiknevad lausungite ja kõnevoorude piiridel ning lausungisisesteks liikuvateks partikliteks, mis võivad esineda lausungi sees erinevates positsioonides. (Hennoste, Klumpp, Metslang 2022: 6)

Üksinda esinevad partiklid, mida nimetatakse ka suhtluspartikliteks, jagunevad nelja alarühma.¹ Esimesena eristatakse dialoogipartikleid, mida kasutatakse tagasisidemarkeritena suhtluses (*aa, mhm*). Teiseks on afektiivsed partiklid, mis väljendavad partikli kasutaja tundeid ja meeleolusid (*jess, ohhoo*). Kolmandaks rühmaks on tähelepanu pöörvad partiklid, mille eesmärk on kuulaja tähelepanu äratamine (*halloo, kuule*). Neljandasse rühma kuuluvad avatud partneriparanduse algatajad, mis juhivad tähelepanu vestluskaaslase eelmises kõnevoorus esinenud, kuid täpselt määratlemata probleemile (*ah? mida?*). (Hennoste, Klumpp, Metslang 2022: 6)

Piiripartiklid esinevad peamiselt dialoogi kõnevoorude alguses, harvemini voorusiseste osade või monoloogiliste lausungite piiridel. Tavaliselt on tegemist lihtpartiklitega (*et, aga*), kuid esineda võivad ka ühendpartiklid (*nii et, ja siis*). Piiripartiklite peamisteks funktsioonideks on teemade ja suhtlustegevuste esiletõstmine või täpsustamine. Kuigi piiripartikleid on võimalik liigitada alarühmadesse, ei ole nende jaotusele võimalik esitada ammendavat loendit. (Hennoste, Klumpp, Metslang 2022: 6–7)

¹ Felix Ameka (1992) klassifikatsioon käsitleb siin välja toodud partikleid interjektsioonidena, millele siinses töös hinnangut ei anta ning tehtud töö põhineb Hennoste *et al.* (2022) klassifikatsioonil.

Eesti keeles leidub ka niinimetatud liikuvaid partikleid (*nagu, siis, vist*), mis paiknevad tavaliselt lausungi sees ning millel on suurem paindlikkus positsiooni osas. Nende ülesandeks on seostada lausung laiemas diskursuses käsitletava kontekstiga, väljendades ühtlasi kõneleja hoiakuid ja suhtumist vestluskaaslasesse. Liikuvate partiklite hulka kuuluvad ka modaalpartiklid (*loomulikult, muidugi*), mis kajastavad kõneleja hinnangut olukorra tõenäosuse, kindluse või vältimatuse suhtes. Lisaks eristatakse värvingupartikleid (*ikka, tõesti*), intensiivsuspartikleid (*nii, väga, eriti*) ning fookuspartikleid (*ka, veel, juba*). (Hennoste, Klumpp, Metslang 2022: 7–8)

Diskursuspartiklite uurimisega inglise keeles on palju tegelenud Kerstin Fischer (2006). Oma artiklis osutab ta, et keeleteadlaste seas puudub kindel üksmeel diskursuspartiklite määratluse ja analüüsi osas. Uurimissuundade mitmekesisus peegeldub selles, kuidas partikleid käsitletakse suhtluse juhtimise, kõneleja hoiakute väljendamise ning kuulaja mõjutamise vahenditena. Fischer rõhutab, et partiklite tähendus on sügavalt kontekstipõhine ning nende funktsioonid avalduvad sageli alles diskursuse teiste elementidega koostoimes. Samuti tõstab ta esile teadusliku arutelu kahe vastandliku lähenemisviisi vahel: kas diskursuspartiklid on olemuselt polüseemilised, omades mitmeid kontekstist sõltuvaid tähendusi või pigem monoseemilised, kus üks põhisisu avaldub erinevates kasutusolukordades. Fischeri hinnangul näitab see teoreetiline paljus, et diskursuspartiklite mõistmine eeldab paindlikke ja kontekstitundlikke analüüsimisviise. (Fischer 2006)

1.1.2 Eestis tehtud uurimused

Diskursuspartiklite- ja markerite uurimine eesti keeles on kestnud ligikaudu paarkümmend aastat. Varasemates uuringutes on tähelepanu keskendunud eelkõige konkreetsete partiklite kasutusele suulises keeles. Kuigi kirjalikus keeekasutuses esinevaid partikleid ja markereid on samuti analüüsitud, on neid käsitletud märksa vähem kui suulises suhtluses esinevaid vastendeid. (Hennoste, Klumpp, Metslang 2022: 11)

Suulises keeles kasutatavate diskursuspartiklite uurimist eesti keele kontekstis seostatakse eelkõige Leelo Keevalliku töödega, keda peetakse selle valdkonna uurimissuuna rajajaks. Märkimisväärset panust on andnud ka Tiit Hennoste, Riina Kasterpalu, Annika Küngas ning mitmed teised uurijad. Uurimustes on keskendutud enim piiripartiklite ja kostepartiklite

analüüsile. Liikuvatest partiklitest on käsitletud üksikuid, näiteks partiklit *ikka* (Pajusalu, Pajusalu 2011).

Kirjalikus keelekasutuses esinevaid diskursuspartikleid on uurinud mitmed keeleteadlased, sealhulgas Helle Metslang, Annika Küngas, Külli Habicht ja Annika Valdmets. Uurimustes on käsitletud näiteks piiripartikleid, mis baseeruvad rinnastavatel sidesõnadel (Metslang jt 2014). Annika Küngas (2014) on analüüsinud ka *lt*-liiteliste adverbide toimimist pragmaatiliste markeritena. Lisaks on Annika Valdmets, Külli Habicht jt (2013, 2018) uurinud, kuidas leksikaalsed üksused nagu *kahtlema*, *aga* ja *ikka* on arenenud partikliteks.

Eesti keeles esinevaid partikleid on uuritud ka võrdluses teiste keeltega. Näiteks on Leelo Keevallik ja Auli Hakulinen (2018) analüüsinud partiklite *küll* ja *kyllä* kasutust eesti ja soome keeles. Samuti on käsitletud partikli *jah* ja vene keele *da* funktsioone suhtluses (Gerassimenko, Kasterpalu 2006). Värvingupartiklite kasutust eesti ja saksa keeles on oma doktoritöös uurinud Janika Kärge (2014).

Diskursuspartiklit *okei* on eesti suulises argisuhtluses uurinud oma bakalaureusetöös Kaidi Kolsar (2017). Kolsar keskendus oma uurimuses partikli *okei* esinemiskujudele, tähendustele ja funktsioonidele. Analüüsi käigus jõudis ta tulemusteni, et sagedasem esinemiskuju on *okei*, kuid hääldamisel venitatakse keelendis esinevaid vokaale. Veel leidis ta, et partikkel *okei* esineb valdavalt suhtluspartikli ja selle kolme alaliigina. Alaliikideks olid reaktsioonipartiklid, aktiivsed partiklid ning piirijuhtumid. Sagedasemalt esines partikkel reaktsioonipartiklina, väljendades reaktsiooni vestluskaaslase öeldule. (Kolsar 2017)

1.2 Suuline, kirjalik, netikeel

Suulist keelt mõistetakse keelevariandina, mida kasutatakse igapäevaelus ning igasugustes igapäevastes suhtlussituatsioonides. Sellele mõistele on omased ka mitmed sünonüümid, nagu argikeel, kõnekeel ja igapäevakeel. Argikeelel on sageli negatiivne alatoon, kuna seda tajutakse kui lohakat ja keeleliselt normidele mittevastavat varianti. Siiski on keeleteadlased, näiteks Mati Ereht (1997), toonitanud, et argikeel järgib samu keelenorme nagu teisedki keelevariandid, kuid teeb seda sageli paindlikumalt ja vabamalt. Suuline keel on peamiselt spontaanne, olles

keelekasutaja vahetu eneseväljenduse vahend, mis ei pruugi alati järgida rangeid grammatika- ja stiilinorme. (Hennoste 2000: 31)

Suulist keelekasutust iseloomustab eelkõige lühem produtseerimisaeg, mis tähendab, et rääkijal tuleb mõtteid kiiremini struktureerida ja väljendada. Selle tulemusena on suulisele keelele omased lõpetamata laused, kordused, parandused, venitused, pausid, partiklid ja varieeruv kõnetempo. Suulise kõne sujuvuse häired võivad tuleneda mitmesugustest teguritest. Üks võimalik põhjus on kognitiivne, mis viitab keelekasutaja raskustele kõne planeerimisel. Teine oluline tegur on kommunikatiivsus, mis on seotud suhtlussituatsiooni eripäradega. Lisaks mängib suulises kõnes olulist rolli füsioloogiline aspekt, nagu hingamisrütm, mis mõjutab kõne voolavust. (Kaivapalu 2008: 36)

Kirjalikku keelt, mida sageli nimetatakse ka kirjakeeleks, peetakse eesti keele keskseks ja prestiižseimaks variantiks. Kirjakeele rolli on nähtud laiemalt kui lihtsalt suhtlusvahendina, sest see on kahemõtteline: üks viitab standardkeelele, teine kirjalikule keelele. Selle määratlemine on olnud keeleteaduses mitmetahuline ning sageli on selle tähendus määratletud selle põhjal, mida kirjakeel ei ole. Näiteks ei hõlma kirjakeel kogu keelekogumit, vaid kujutab endast üht osa keelesüsteemi sees. Samuti ei ole tegemist aktsendiga, kuna kirjakeel põhineb kirjalikul, mitte häälduslikul vormil. Kirjakeelt ei saa samastada ka stiili või registriga, kuna selles võivad esineda erinevad kõneviisid, sealhulgas släng või isegi roppused. Samuti ei piirdu kirjakeel üksnes normatiivsete reeglite kogumiga, vaid selle kasutus on tihti kontekstitundlik ja varieeruv. (Hennoste 2000: 22–23)

Kooliõpikutes ja kirjakeele käsiraamatutes käsitletakse kirjakeelt kui ideaalilähedast keelesüsteemi, mis on kujundatud teadlikult valikute, korrastamise ja normeerimise kaudu. Tegemist on ühtlustatud keelekujuga, mida suurem osa keelekasutajatest püüab järgida. Kokkuvõtlikult võib kirjakeelt määratleda kui standardiseeritud ja normitud keelevarianti, mida kasutatakse ametliku ja avaliku suhtluse vahendina, sealhulgas oskuskeelena, ajakirjanduses, ilukirjanduses ning osaliselt ka igapäevases keelekasutuses. (Hennoste 2000: 24)

Netikeelt võib määratleda kui keelekasutust, mis leiab aset internetipõhises suhtluses sõltumata suhtluskanalist või -vormist. Üks algsemaid netikeele käsitlusi tuleb David Crystalilt (2005), kes oma artiklis rõhutab, et internet on loonud keele jaoks uue suhtlusvälja, mis

ühendab kõne ja kirja omadusi, kuid samal ajal toob esile ka nende vahelisi erinevusi, nagu puuduvad kehakeel ja toonimuutused, mis on tavaliselt osa verbaalsest suhtlusest. Ta leiab, et internetikeel on erakordselt mitmekesine, sõltudes kommunikatsioonikanalist: e-kirjad võivad olla formaalsed, samas kui kiirsõnumites kasutatakse sageli lühendeid, emotsioone ja spetsiifilisi slängiväljendeid. (Crystal 2005: 1–3)

Crystal (2005) pöörab tähelepanu ka sellele, et interneti keelekasutus võimaldab inimestel arendada ja väljendada oma identiteeti, luues seeläbi uusi kuuluvusvorme veebikogukondades ja subkultuurides. Lisaks toob ta esile ka interneti suhtlusvormide loovuse, märkides, et need pakuvad ainulaadseid võimalusi keele arendamiseks ja eneseväljenduseks, mida on võimalik kasutada hariduses ja keeleõppes. (Crystal 2005: 1–3)

Anni Oja (2010) jagab veebisuhtluse viieks erinevaks tüübiks, lähtudes nende funktsioonidest: (1) üldmeedia ehk internetipõhine ajakirjandus koos kasutajatele suunatud kommenteerimisvõimalustega, lisaks ka taskuhäälringid; (2) personaalmeedia, mille alla kuuluvad blogid, lühisõnumid (nt Twitter, nüüdne X) ning foto- ja videokeskkonnad; (3) otsesuhtluskanalid, nagu MSN (mille asemel on nüüd Messenger, Discord, Whatsapp jms), jututoad ja e-post; (4) grupisuhtluskeskkonnad, näiteks foorumid ja teemaportaalid; (5) veebipõhised suhtlusvõrgustikud nagu Facebook ja Instagram. (Oja 2010: 11–12)

Internetipõhist keelekasutust mõjutavad mitmesugused tegurid, millest olulisimad on suhtlusviis, kasutaja identiteet ja tehnilised tingimused. Sünkroonne suhtlus toimub reaalselt, kus vestluspartnerid viibivad samal ajal samas keskkonnas ning saavad teineteise sõnumeid koheselt lugeda ja neile vastata. Selline suhtlusvorm võimaldab vahetut kirjalikku dialoogi. Selle vastandiks on asünkroonne suhtlus, mille puhul osalejad ei viibi suhtluskeskkonnas samaaegselt, mistõttu toimub sõnumite lugemine ja neile vastamine viivitusega. Internetisuhtlust iseloomustab sageli ka identiteedi osaline või täielik varjatus: kasutaja ei pea end esitlema oma tegeliku nime all, mis võib mõjutada suhtluspartnerite omavahelist dünaamikat ja ootusi. Täiendavaks mõjuteguriks on tehnoloogiline infrastruktuur – kasutatav seade (nt arvuti, telefon või tahvelarvuti) ning internetiühenduse kvaliteet. Viimane määrab otseselt, kui sujuvalt ja katkestusteta informatsioon osalejate vahel liigub. (Oja 2010: 13)

1.3. Noortekeel

Noorte, eriti teismeliste, keelekasutus on üks olulisi uurimisvaldkondi, mis aitab mõista keele arengut ja muutumisprotsesse. Noored on pidevas muutumises – füüsiliselt, sotsiaalselt, intellektuaalselt ja psühholoogiliselt. Neid iseloomustab suurenenud iseseisvus, laienevad sotsiaalsed kontaktid, tugev solidaarsus eakaaslastega ning soov distantseeruda oma vanematest. Kõik need tegurid mõjutavad otseselt ka keelekasutust, muutes noorte keele oluliseks näitajaks keele arengus. (Tagliamonte 2016: 3)

Vanus on noorte keelekasutuses määrava tähtsusega tegur. Kuigi teismelistena käsitletakse üldjuhul 13–19-aastaseid noori, ei moodusta see vanuserühm ühtset tervikut, sest ka selles vahemikus esineb märkimisväärseid erinevusi keelekasutuses. (Tagliamonte 2016: 24) Teismeliste keelepruuk varieerub vastavalt vanusele, sotsiaalsele kontekstile ja suhtluspartnerile. Suhtluses eakaaslastega on noortel tavaks kasutada omavahelist keelt, mis aitab saavutada grupi heakskiitu ja sotsiaalset kuuluvustunnet. Vastupidine nähtus tekib õpetajate või vanemate generatsioonidega suheldes, sest noored tajuvad sageli survet kasutada korrektselt struktureeritud ning slängivaba keelt. (Lehtpuu 2016: 9)

Noorte sõnavara on mitmekesine ning nende kõnepruugis ilmneb sageli tähenduslike mõistete osas ühine alus lähivõrgustiku liikmetega, mida peegeldab teatud keeleliste elementide sagedasem kasutus. Näiteks on noortele omane intensiivistajate, *-kas* sufiksiste ning laensõnade (*cringe, reaalselt, actually*) aktiivne tarvitamine. Lisaks püüavad palju noored teadlikult jäljendada ameerikalikku hääldust, tõstes esile teatud keelelisi jooni ning samal ajal teisi tahaplaanile jättes. Hoolimata noortekeeles toimuvatest kiiretest muutustest leidub selles ka põlvkondi ühendavat sõnavara, eriti koolieluga seotud väljendeid ning pikemaajaliselt juurdunud keelendeid nagu *davai, okei* ja *vot*. (Praakli 2022: 1021)

Noored kasutavad keelt mitmekesiselt nii suulises kui ka kirjalikus vormis. Koolihariduse omandamise käigus õpetatakse neile kirjakeele norme ja nende rakendamist. Samal ajal mõjutavad keelekasutust ka elu jooksul toimuvad siirded, nagu kooliastmete vahetus, ülikooli astumine või tööturule sisenemine – kõik need olukorrad eeldavad keelekasutuse kohandamist vastavalt kontekstile. (Kohn 2016) Seega on keelevariandi valikul määravad tegurid nii vanus kui ka suhtlussituatsioon. Keelevalikud sõltuvad suuresti sellest, kellega suheldakse: näiteks

erineb noorte omavaheline kõneviis märkimisväärselt sellest, kuidas nad suhtlevad õpetajate, õppejõudude või tööandjatega. (Anton 2022: 5–6)

1.3.1. Mis eristab noortekeelt?

Noorte keelekasutust kritiseeritakse sageli just nende sõnavara iseloomu tõttu. Levinud on seisukoht, et noored lisavad oma kõnesse rohkesti ebavajalikke sõnu, mida peetakse märgiks piiratud sõnavara valdamisest. (Tagliamonte 2016: 25) Samuti on levinud seisukoht, et noorte keelekasutus muutub kiiresti problemaatiliseks. Selle väite toetuseks tuuakse sageli slängi ulatuslikku kasutamist, mida peetakse keele normidest kõrvalekaldumiseks. (Tagliamonte 2016: 2)

Slängi mõistetakse kui mitteametlikku keelt, mida iseloomustavad teatud spetsiifilised jooned lisaks selle üldisele vabadusele ja normist kõrvalekalduvale iseloomule. Slängi kasutamine on tavaliselt seotud kindla vanuserühma – eeskätt noorte – ning suhteliselt piiratud ja lokaalse keelekasutajate kogukonnaga. Sageli peetakse slängi kasutajaid keeleliselt vähem vastutustundlikeks võrreldes teiste keelekasutajatega. (Tagliamonte 2016: 2) Kuigi släng võib täita olulisi sotsiaalse identiteedi ja grupikuuluvuse funktsioone, nähakse seda sageli kui keele allakäigu märki.

Hoolimata levinud kriitikast noorte keelekasutuse aadressil on keeleteadlased seisukohal, et noortekeel on oma olemuselt uuenduslik ja mitmekesine – seda nii sõnavara, häälde kui ka lauseehituse tasandil (Korkus 2024). Keele mitmekesisus avaldub näiteks tabusõnade ning lühendite sagedases kasutamises. Viimased ei ole iseloomulikud üksnes kirjalikule suhtlusele, vaid esinevad märgatavalt ka suulises keeles. Lisaks täidab keel noorte suhtluses olulist identiteediloome funktsiooni: grupikuuluvuse ja eristumise saavutamiseks kasutatakse sageli sõnu ja väljendeid, mida muudes kontekstides ei pruugita rakendada. (Anton 2022: 7)

1.3.2. Eestis tehtud noortekeele uurimused

Noorte keelekasutust on Eestis uuritud ligikaudu sajandi jooksul, kuid käsitlused on olnud pigem katkendlikud ja mitte järjepidevad. Selle põhjuseks on asjaolu, et noortekeelt ei peetud varasematel aastakümnetel teaduslikult oluliseks uurimisobjektiks. Samuti on noortekeelt käsitlenud hoiakud ajas muutunud – sageli puudus selle keelekuju suhtes akadeemiline tõsidus

ning seda ei hinnatud kui väärtuslikku allikat. Uurimissuunale pani aluse Andrus Saareste, kuid üheks esimeseks teadusajakirjas ilmunud noortekeele uurimuseks loetakse Clarissa Alliku 1928. aastal ilmunud analüüsi Tallinna 14–16 aastaste tütarlaste keelekasutuse kohta. (Praakli 2022: 1014)

Viimastel aastatel on Eestis teostatud mitmeid olulisi noortekeelt käsitlevaid uurimusi. Üheks suurimaks neist on Tartu Ülikooli teadlaste juhtimisel ellu viidud projekt „Teismeliste Keel Eestis“ (TeKE), mis keskendub noorte keelekasutuse analüüsile nii suulises kui ka kirjalikus vormis. Projekti eesmärgiks on luua Eesti esimene ulatuslik teismeliste kõne- ja netikeele korpus, mis võimaldab uurida keelekasutuse varieeruvust vanuse, soo ja piirkondade lõikes ning pakkuda võrdlusmaterjali suulise ja veebipõhise suhtluskeele vahel. (Koreinik jt 2023: 381–390)

Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudis on valminud mitmeid bakalaureusetöid, mis käsitlevad noorte keelekasutust. Näiteks uuris Elis-Marii Anton (2022) lühendite kasutust noorte netikeeles ning Triin Aasa (2022) uuris intensiivistajaid eesti suulises noortekeeles. Tšätivestlustes esinevaid koodivahetusi Soome eesti noorte tšätivestlustes uuris Helen Eriksoo (2024). Lisaks uuris Anna Tšusovljanova (2024) noorte tšätivestlustest arusaamist eesti keelt teise keelena kõnelevate gümnaasiumiõpilaste seas ning Marianna Vepson (2024) uuris ütet eesti teismeliste vestlustes. Naerunäo kasutust teismeliste tšätisuhtlustes uuris Jiawen Hu (2024). Magistritöodes on samuti noortekeelt käsitletud. Näiteks uuris Triin Aasa (2024) omadussõnade intensiivistamist eesti noortekeeles kahe korpuse võrdluses.

2. Materjal ja meetod

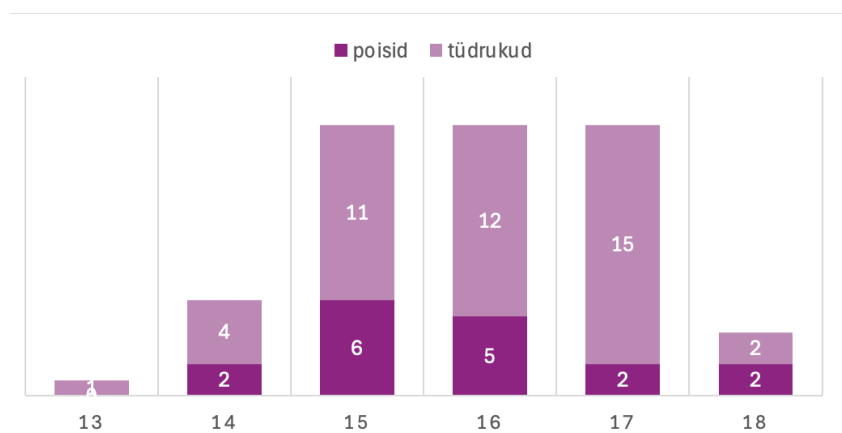
2.1. Uurimismaterjal

Bakalaureusetöös uurin diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide (*oki*, *oke*, *aoki*, *a oki* jms) esinemist Eesti 14–18 aastaste noorte tšätivestlustes. Tšätid on pärit TeKE korpusest. Teismeliste Keel Eestis (TeKE) projekt on Tartu Ülikooli teadlaste poolt läbi viidud projekt, mille eesmärgiks oli koguda noorte suulist ja kirjalikku keelekasutust. Projektis osalesid noored vanuses 9–18. Noored läbisid keelejuhtide koolituse ning salvestasid diktofonidega suulist spontaanset kõne ning esitasid erinevaid kirjalikke tšätivestluseid projektile. (Koreinik jt 2023: 381–390)

Selles bakalaureusetöös uurin Eesti 14–18 aastaste noorte tšätivestluseid. Piirasin vanusegruppi, sest nooremad keelekasutajad diskursuspartiklit *okei* nii suurel määral oma vestlustes ei kasutanud. Analüüsitavaid tšätivestluseid oli kokku 59, millest enamus olid vestlused kahe inimese vahel. Mõne vestluse puhul oli tegemist grupivestlusega.

2.2. Ülevaade osalejatest

Valisin 14–18 aastaste noorte vestlused, sest selles vanuserühmas olevad noored kasutavad kõige rohkem diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle erinevaid variatsioone. Valitud tšättides osalenutest olid 17 poisid ja 45 tüdrukud. Tüdrukuid osales rohkem, sest TeKE korpuses osales keelejuhtidena rohkem tüdrukuid kui poisse. Bakalaureusetööks väljavalitud tšätivestlustes oli osalejaid kokku 62.

Joonis 1: Osalejate jaotus vanuseliselt ja sooliselt

2.3. Uurimismeetod

Tšättide analüüsimisel võtsin vaatluse alla suurema konteksti, kui vaid uuritava diskursuspartikli. Laiem kontekst oli vajalik selleks, et kvalitatiivselt analüüsida, mis funktsiooni diskursuspartikkel vestluses täidab. Funktsioonideks võisid olla mõistmise väljendamine, nõustumine, segadus, kahtlus, kõhklus, solvumine, sarkasm, pettumus, imestus, teadvustamine, seletus, tõdemine ning tänamine. Lisaks uurisin, kus diskursuspartikkel lausungis asub – kas alguses, keskel või lõpus. Veel uurisin, kas diskursuspartikli näol on tegemist eraldiseisva vooruga või kuulub ta eelmise või järgmise vooru juurde. Selline analüüs oli vajalik, et teada saada, kas diskursuspartikkel (*a*) okei esineb piiripartiklina vooru lõpus/alguses või on tegemist liikuva partikliga vooru sees. Piiripartiklite ja liikuvate partiklite puhul tõin välja terve lause. Analüüsides vaatlesin igat tšätti eraldi. Koostasini tabeli ja kodeerisin iga diskursuspartikli kasutust. Joonis 2 näitab tabeli osa, kus roosaga on märgitud tšätivestluse algus koos tšätikoodi, sõnade arvu ja diskursuspartikli esinemisprotsendiga selles ühes tšätivestluses.

Tabelis märkisin:

- 1) Osalejate vanuse ja soo;
- 2) Diskursuspartikli;
- 3) „a“ olemasolu diskursuspartikli ees, kusjuures läksid arvesse kõik „a“ variandid;
- 4) asukoha lauses, s.t kas diskursuspartikkel kuulub pikema vooru juurde või moodustab omaette vooru;
- 5) Funktsioon ehk milleks teda kasutatakse;
- 6) Diskursuspartikli kasutaja soo ja vanuse;
- 7) tšätikood, millega vestlus vajadusel kiiresti üles leida;
- 8) sõnade arv tšätivestluses;
- 9) diskursuspartikli (*a*) okei kõikide esinenud vormide esinemisprotsendi tšätivestluse sõnade koguarvust lähtudes.

Nr	Sugu/vanus	Partikkel	"a"	Asukoht laus	Funktsioon	Partikli kasut	Tšätikood	Sõnade arv	partikli protsent
1	15M/15N	okei	x	üks	mõistmine	15M	Ant8m_44€	782	1,80%
2	15M/15N	okii	x	üks	mõistmine	15N			
3	15M/15N	oki	x	üks	mõistmine	15N			
4	15M/15N	okei	x	üks	mõistmine	15N			
5	15M/15N	ok	x	üks	mõistmine	15M			
6	15M/15N	oki	o	üks	mõistmine	15N			
7	15M/15N	okii	o	üks	nõustumine	15N			

Joonis 2. Tšätivestluse analüüsi tabeli näide

3. Tulemused

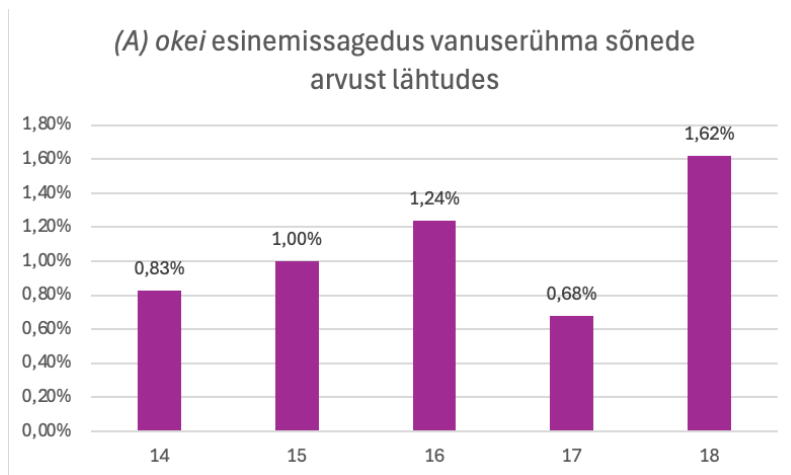
3.1 Esinemissagedus

Analüüsitud 59 tähtvestluses oli sõnede koguarv 36 182, nendest vaadeldavat diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioone oli 349. Protsentaruutuse kaudu selgus, et kõikidest sõnedest moodustasid diskursuspartikkel (*a*) *okei* ja selle variatsioonid 0,96%.

Kõige väiksema sõnede arvuga tähtvestluses esines sõnesid vaid 48 (vt Lisa 1), nende seas oli üks diskursuspartikkel (*okeoke*). Protsentaruutuse kaudu selgus, et diskursuspartikli osakaal oli lühimas vestluses 2,08%. Kõige suurema sõnede arvuga tähtvestluses esines sõnesid 2850 (vt Lisa 1), nendest 11 oli vaadeldav diskursuspartikkel (*a*) *okei* ja selle variatsioonid (*okei*, *okeiiii* ja *ukii*). Protsentaruutuse kaudu selgus, et diskursuspartikli (*a*) *okei* ning selle variatsioonide osakaal oli pikimas vestluses 0,38%.

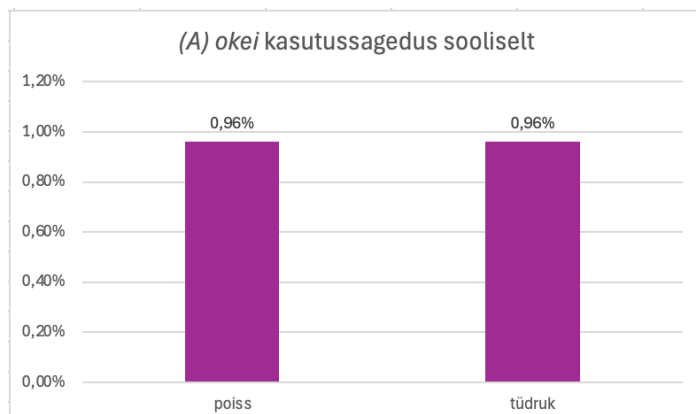
Kõige suurem diskursuspartikli (*a*) *okei* esinemisprotsent oli tähtvestluses, kus sõnesid kokku oli 114 (vt Lisa 1). Vaadeldavaid diskursuspartikleid (*ok*, *okei*, *a ok*) oli selles vestluses 5. selles vestluses osalesid kaks tüdrukut peole minemise teemal. Suur osa vestlusest koosnes küsimustest ja nendele vastati sageli diskursuspartikli *okei* ja selle variatsioonidega. Protsentaruutuse kaudu selgus, et diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide osakaal oli 4,38%. Kõige väiksem diskursuspartikli (*a*) *okei* esinemisprotsent oli vestluses, kus sõnede koguarv oli 1314 (vt Lisa 1). Diskursuspartiklit (*oke*) esines selles vestluses ühel korral. Protsentaruutuse kaudu selgus, et diskursuspartikli osakaal oli 0,07%.

Diskursuspartikli (*a*) *okei* esinemissagedust analüüsid vaatasin eraldi vanuselist ja soolist jaotumist. Vanuselise esinemissageduse analüüsimisel võtsin vaatluse alla iga vanuserühma sõnede arvu ja esinenud partiklite arvu, et leida keskmine esinemissagedus vanuserühmiti, sest nii sain täpsema ülevaate osalejate partikli kasutuse kohta. Joonisel 3 on välja toodud diskursuspartikli (*a*) *okei* esinemissagedus vanuserühma sõnede arvust lähtudes. Soolise kasutussageduse analüüsimiseks võtsin vaatluse alla tüdrukute sõnede arvu ja poiste sõnede arvu ja arvutasin nende kaudu kasutussageduse. Joonisel 4 on välja toodud diskursuspartikli (*a*) *okei* kasutussagedus sooliselt vastavalt poiste sõnede arvust ja tüdrukute sõnede arvust lähtudes.

Joonis 3. Diskursuspartikli (*a*) okei esinemissagedus vanuserühma sõnede arvust lähtudes

Joonisel 3 selgub, et diskursuspartikli (*a*) okei ja selle variatsioone kasutavad keskmiselt kõige rohkem 18-aastased noored (1,62%). Neile järgnevad sageduselt 16-aastased (1,24%) ja 15-aastased (1%) noored. Keskmiselt kõige vähem kasutavad diskursuspartiklit (*a*) okei ja selle variatsioone 17-aastased noored (0,68%) ning 14-aastased noored (0,83%).

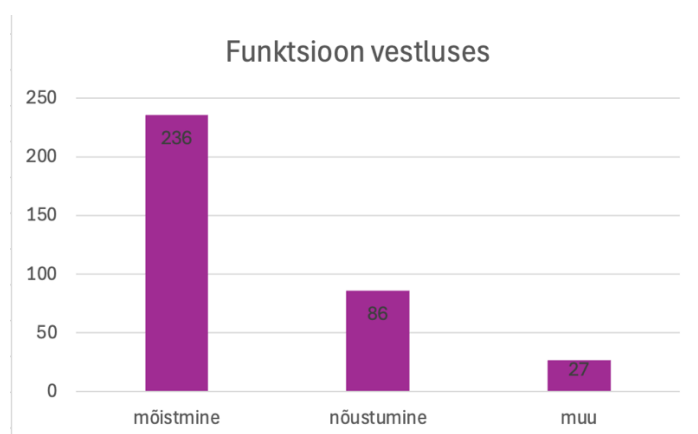

Joonis 4. Diskursuspartikli (*a*) okei kasutussagedus sooliselt

Analüüsitud 59 tähtvestluses oli sõnesid kokku 36 182, neist 78,30% (28 332) olid tüdrukute kasutatud sõned. Poiste kasutatud sõnesid oli 21,69% (7850). Vaadeldavat diskursuspartiklit ja selle variatsioone kasutasid tüdrukud vastavalt 78,22% (273) juhtudest ja poisid 21,77% (76) juhtudest. Nendest andmetest lähtuvalt sain arvutada protsentarvutuse kaudu poiste ja tüdrukute diskursuspartikli (*a*) okei kasutussageduse. Jooniselt 4 nähtub, et kuigi poisid kasutasid kokku mitu korda vähem sõnesid ja partikleid, on kasutussageduse osakaal siiski samasugune.

3.2 Funktsioon vestluses

Tšätivestluseid analüüsid vaatasin iga esinenud diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsiooni puhul seda, mis funktsiooni ta vestluses omab. Otsustamisel lähtusin laiemast kontekstist, mida selles bakalaureusetöös esinevate näidete juures näha ei ole. Näidetes tõin välja voorud, kus diskursuspartikkel esines ja mis antud voorule vahetult eelnes ning järgnes.

Joonis 5. Diskursuspartiklite funktsioon vestlustes

Analüüsitud 59 tšätivestluses esines diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide abil vestluskaaslase mõistmist 68,48% juhtudest. Diskursuspartiklit kasutati eelnevalt öeldu mõistmise väljendamiseks, kusjuures kasutati mõistmise väljendusvahendina mõnel juhul ka emotikone. Näidetes on vestluspartnerid märgitud vastavalt A ja B, et eristada osalejaid, sest vestlustes võisid osaleda sama soo ja vanusega noored. Kahe esimese vooru lõpus on sulgudes esitatud nende sugu ja vanus. Vaadeldav diskursuspartikkel on esitatud poolpaksus kirjas ning ingliskeelsed väljendid on märgitud kursiivis. Vestluste õigekirja ei ole parandatud ning esinenud nimed on asendatud viitega [nimi].

Näites 1 kasutatakse diskursuspartiklit **aa okeoke** mõistmise väljendamiseks. Vestlus toimus kahe tüdruku vahel. Vestluspartner A küsis vestluskaaslaselt, mida ta Tallinnas teeb. Vestluspartner B vastas, et ta on juba kodus tagasi, kuid käis Tallinnas emaga kooli tõttu. Vestluspartner A väljendab diskursuspartikli abil mõistmist.

(1)

A: Mis tln teed? (15N)

B: aa ma saares juba (17N)

B: aga empsiga kooli asjus läksin kaasa

A: **Aa okeoke**

Näites 2 kasutati diskursuspartiklit **okidoki** samuti mõistmise väljendamiseks. Vestlus toimus poisi ja tüdruku vahel. Vestluspartner A küsis vestluskaaslaselt, millal ta Valjala poole liikuma hakkab. Vestluspartner B vastas, et teeb seda 10 minuti pärast ning vestluspartner A väljendas diskursuspartikli abil mõistmist.

(2)

A: Millal muidu valjala poole suundud (17M)

B: Selline 10 min prst 😊 (17N)

A: **okidoki**

Näidetes 1 ja 2 kasutati diskursuspartikleid **aa okeoke** ja **okidoki**, et väljendada mõistmist vestluskaaslase öeldule. Diskursuspartikli **okeoke** ees on interjektsioon **aa**, mida võib tõlgendada uue informatsiooni vastuvõtmisena. Diskursuspartiklil **okidoki** on näites 2 sõbralikkust väljendab tähendusvarjund, mis viitab vestluspartnerite omavahelisele heale läbisaamisele.

Sageduselt järgmine diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide kodeeritud funktsioon oli nõustumine. Seda esines 24,64% juhtudest ning see väljendus enamasti vestlustes, kus midagi selgitati või vastati küsimusele.

Näites 3 on vestluspartikli **okeii** abil väljendatud nõustumist. Vestluses osalesid kaks tüdrukut. Vestluspartner A uurib vestluskaaslaselt, millega ta laupäeval toimuvale peole läheb. Vestluspartner B teeb ettepaneku seda õhtul arutada. Vestluspartner A väljendab nõustumist diskursuspartikli abil, millele omakorda vastab vestluspartner B emotikoniga 👍, väljendades selle abil mõistmist.

(3)

A: Heii, kuidas laaupäeval mõllule lähed (17N)

B: Eee kuule raagime ohtul selest akki? (16N)

A: **okeii**

B: 👍

Näites 4 väljendatakse diskursuspartikli **okei** abil samuti nõustumist. Vestluses osalesid kaks tüdrukut. Vestluspartner A küsib oma vestluskaaslaselt, kas ta tuleb nendega linna, sest nad peavad niikuinii minema. Vestluspartner B nõustub diskursuspartikli abil, millele järgnes nõustumist kinnitav sõna *jaa*.

(4) A: Aga kas sa tuled meiega *tho*, me peame nkn linna minema, ss sa saaksid meiega 🗝️🗝️ (17N)

B: **Okei** jaa võin tulla teiega (17N)

Näidetes 3 ja 4 väljendati diskursuspartiklite **okeii** ja **okei** abil vestluskaaslasega nõustumist. Diskursuspartikkel **okei** esineb näites 4 piiripartiklina, alustades vooru. Sellele järgneb ülejäänud lause, mis samuti näitab nõusolekut vestluspartneri ettepaneku suhtes.

Näites 5 on diskursuspartikli **okei** abil väljendatud vestluskaaslasele alistumist, mis on nõustumise üheks alaliigiks. Vestluses osalesid poiss ja tüdruk. Vestluspartnerid räägivad matemaatika hinnetest ning vaidlevad, kelle ema on hinnete osas nõudlikum. Vestluspartner B väljendab vestluskaaslasele alistumist diskursuspartikli abil viimases voorus näites 5.

(5)

A: Kolm pole üldse hull matas ju (17M)

B: On küll, mu emps on suht nõudlik (17N)

A: Ma olen kindel et mu oma on nõudlikum

B: *Oh u wanna fight* jk aga ma kahtlen selles

A: Ära kahtle mata puhul eriti

B: **Okei** ma ei vaidle

Näites 5 on kasutatud diskursuspartiklit **okei** alistumise väljendamiseks. Tegemist on piiripartikliga voo alguses, millele järgneb ülejäänud lause: „ma ei vaidle“, mis samuti näitab vaidlusele alistumist.

Kategooria „muu“ all kodeerisin 11 erinevat funktsiooni, milleks antud bakalaureusetöös vaadeldavaid diskursuspartikleid kasutati. Need funktsioonid on: segadus, kahtlus, kõhklus, solvumine, sarkasm, pettumus, imestus, teadvustamine, seletus, tõdemine ja tänamine.

Näites 6 on diskursuspartikli **aa okei** abil väljendatud sarkasmi. Vestluses osalesid kaks tüdrukut. Vestluspartner A uurib, kas vestluskaaslasel on meigieemaldusvahendit. Vestluspartner B vastab, et tal ei ole, sest ta eemaldab meiki ketšupiga. Sellele vastab vestluspartner A, et ketšup pidi nahale halb olema ja annab soovitusena kasutada hapukoort. Vestluspartner B väljendab diskursuspartikli abil sarkasmi, lisades juurde, et ketšup ei ole tuntud sisulooja poolt soovitatud niikuinii.

(6)

A: sul meigieemaldajat on onju (16N)

B: ei (18N)

B: ketchupiga votan meiki maha

A: a see pidi nahale halb olema

A: proovi hapukoort

B: **aa okei**

B: see pole hiram *approved* ka *no wonder*

Näites 6 on diskursuspartikli **aa okei** abil väljendatud sarkasmi. Sarkasm tuleb välja tähtsustatavalt laiemas kontekstis, sest vestlus algas meigieemaldusvahendist ning vestluspartnerid hakkasid rääkima ketšupi ja hapukoorega meigieemaldamisest. Diskursuspartikli **okei** ees on interjektsioon **aa**, mis väljendab uue informatsiooni teada saamist, sest vestluspartner A ütles, et ketšup on nahale halb, hapukoort on parem, millele vestluspartner B vastas **aa okei**.

Näites 7 väljendatakse diskursuspartikli **okee** abil segadust. Vestluses osalesid kaks tüdrukut. Vestluspartnerid räägivad sellest, kuidas üks vestluspartner *skatepark*'is kukkus.

Vestluspartner B selgitab olukorda ning segaduse likvideerimiseks kasutab diskursuspartiklit **okee**.

(7)

B: pull see et ma sain seda ise just teada (17N)

A: mis ajast (15N)

B: Mm ma ei tea

B: Kui ma tripimas käisin ja pea vastu seda *skate* ära lõin siis [nimi] lampi ütles et lehvitate kaamerasse samal ajal vaatasime telost pilti hahahaha

A: hahaha sa oled ikka lege vana

B: **Okee** tegelt ma tulin sealt *skatest* alla kuidagi ja lõin oea veits vastu asvaldit agaa ära muretse ega lollimaks ikka ei jäänud

Näites 7 on kasutatud diskursuspartiklit **okee**, et vähendada tekkinud segadust, millele järgneb selgitus, kuidas kõik aset leidis. Partikli lõpus on pikendatud vokaali *e*, mis viitab segadusele. Lisaks on diskursuspartikkel selles näites ühtlasi ka piiripartikkel, mis asub voo alguses.

Näites 8 väljendatakse diskursuspartikli **okei** ja ingliskeelse interjektsiooni *wow* abil imestust. Vestluses osalesid poiss ja tüdruk. Vestluspartner A räägib, kuidas ta koolis tunni ajal oma tunnikontrolli ära peitis ja seetõttu tunnikontrolli tegema ei pidanud. Vestluspartner B väljendab diskursuspartikli ja ingliskeelse interjektsiooniga moodustatud sõnapaari abil imestust.

(8)

A: Ma peitsin oma töö ära ja ta ei võtnud ära hahaha (18M)

B: Ahhh? Mis mottes haha (17N)

A: Noh ta jagas kõikidele veel ühe paberi ja ma peitsin tk selle alla ära ehk ta arvas et ma ei pidanud tegema

B: **okei** *wow*

B: *Actually* kaval

Näites 8 imestuse tõlgendus tuleneb ka järgmisest vestluspartner B voo, kus ta ütleb: „*Actually* kaval“, mis näitab, et ta on vestluspartner A tegevusest ja selle sooritusest imestunud.

Näites 9 on diskursuspartikli **okk** abil väljendatud solvumist. Vestluses osalesid kaks tüdrukut. Vestluspartner A uurib, kas vestluskaaslasel on sadelev küünelakk alles. Vestluspartner B vastab, et andis selle teisele sõbrannale, kes arvatavasti selle USA-sse kaasa võttis. Vestluspartner A väljendab diskursuspartikli abil solvumist.

(9)

A: kas sul seal sadelevat kuunelakki on v (16N)

B: ei ma andsin mimmule selle (18N)

B: *i think she took it to usa*

A: **okk**

Solvumist väljendab partikli topelt *k*'ga kirjutatud vorm *okk*, mida võib näite 9 vestluskontekstis tõlgendada kui solvumist.

Näites 10 väljendab diskursuspartikkel **ok** tõdemust. Vestluses osales kaks tüdrukut. Vestluspartnerid räägivad riietest ning nende suurustest. Vestluspartner A räägib, kuidas erinevatel suurustel on erinevad mõõdud, mis talle ei sobi. Seejärel jõuab ta tõdemuseni, et valitud retuusid ei ole siiski head. Ta väljendab seda diskursuspartikli abil.

(10)

A: mul xsi *waist* väike aga si *hips* väga suur (18N)

B: ma parast vaatan mis *leggings* (16N)

B: *I need to go* niitma

A: **ok** need retuusid vist ei ole ikkkagi nii head

B: bleh

A: *idunno*

Näites 10 on diskursuspartiklit **ok** kasutatud tõdemuse väljendajana. Tõdemus tuleneb piiripartiklile *ok* järgnevast voorust, kus vestluspartner A jõuab tõdemuseni, et väljavalitud retuusid ei ole siiski piisavalt head.

Näites 11 on välja toodud ühe vestluspartneri viis järjestikkust kõnevooru, kus ta tutvustab oma Youtube'i kanalit. Viimast vooru alustab ta diskursuspartikliga **okei**, mis alustab seletust.

(11)

A: *LET ME PRESENT TO YOU* (17M)

A: MAAILMA PARIM *YOUTUBER*

A: KES POLE 2 AASTAT VIDEOID TEIND

A: MAVTAIE!!!!!!!

A: **okei** jah pmst see oli see kanal mida ma kunagi tegin ja need videoid olid contenti ja editimise poole pealt isegi päris normid, nagu ma nägin sitaks vaeva nendega

Näites 11 on diskursuspartikli **okei** puhul tegemist piiripartikliga, mis alustab voo. Sellele järgneb pikem seletus, mis näitab diskursuspartikli **okei** tähendusvarjundina seletust.

Näites 12 kasutatakse diskursuspartiklit **okay** teadvustamise vahendina. Vestlus toimus poisi ja tüdruku vahel. Vestluspartner A räägib vestluskaaslasele, kuidas keegi, kelle staatust tema elus ei ole välja toodud, kirjutas talle pärast pikka aega mitterääkimist.

(12)

A: **okay so** (17M)

A: [nimi] kirjutas mulle

A: yle pika aja

B: NIII (17N)

A: *and all my feelings came back like*

Näites 12 alustab diskursuspartikkel **okay** piiripartiklina voo. Sellele järgneb ingliskeelne adverb *so*. Järgmistes voores annab vestluspartner A uut informatsiooni. Seega kasutati diskursuspartiklit **okay** teadvustamise eesmärgil.

Näites 13 on diskursuspartikli **ok** abil väljendatud pettumust. Vestluses osales kaks tüdrukut. Vestluspartner B väljendab pettumust, et peab siiski ise poodi minema, kuna tema tuttava autosse ei mahu kõik asjad. Vestluspartner A on segaduses ja küsib selgitust, millele vestluspartner B vastab, et lihtsalt ei mahu ja ta ei tea täpsemalt.

(13)

A: Kle midagi süüa ka v (16N)

B: **ok** tra peangi ise ostma minema nyud sest [nimi] autosse ei mahu (17N)

A: Mv mis mottes

B: No lic ei mahu idk

Näites 13 väljendatakse pettumust diskursuspartikli **ok** abil. Pettumus väljendub diskursuspartikli ja lühendi paaris *ok tra*, mis viitab otseselt pettumusele. Selles näites on diskursuspartikkel vooru alustav piiripartikkel.

Näites 14 kasutati diskursuspartiklit **ok** kõhkluse väljendamise eesmärgil. Vestluses osales kaks tüdrukut. Vestluspartner A uurib, kas nende ühisel tuttaval on sünnipäev. Vestluspartner B vastab, et ta ei tea, aga arvab, et ei ole. Vestluspartner A väljendab kõhklust diskursuspartikli abil, lisades eelnevalt, et kõnealusel inimesel oli sünnipäev septembris. Ühtlasi on selles vestluses diskursuspartikli *ok* puhul tegemist ka kõnealuse teema lõpetamisega.

(14)

A: kuule, kas [nimi] on tana sünnipäev? (15N)

B: ma ei teagi, minuarust mitte (15N)

A: tal oli ju septembris, aga **ok**

B: palju õnnneeeee! oled mulle väga tähtis ❤️

Näites 14 väljendab piiripartiklina vooru lõpetav diskursuspartikkel **ok** kõhklust. Kõhkluse tähendusvarjund tuleneb eelneva arutelu käigus, kus kumbki vestluspartner ei ole 100% vastuses kindel, seega väljendatakse diskursuspartikli abil kõhklust.

Näites 15 kasutati diskursuspartiklit **okei** koos järgneva interjektsiooniga *tänks* tänamise eesmärgil. Vestluses osales kaks poissi. Vestluspartner A väljendab oma head meelt vestluspartneri tehtud pildi suhtes. Vestluspartner B tänab teda diskursuspartikli abil.

(15)

A: jouuu midavittuuu (17M)

A: Sessuhtes see parim pilt mis must tehtud vist siamaani on *wow*

A: okei see on ylinaiss

A: ma ei oska midagi kritiseeridagi sellel pildil

B: **okei** tänks (17M)

Näites 15 kasutatud diskursuspartikkel **okei** eraldi vaadates väljendab vestluspartneri mõistmist, kuid koos interjektsiooniga *tänks* väljendab see tänamist. Diskursuspartikkel esineb vestluses voo alustava piiripartiklina.

Näites 16 väljendatakse diskursuspartikli **ookei** abil kahtlust. Vestluses osales kaks tüdrukut. Vestluspartner A vabandab, et esitab palju küsimusi ning selgitab enda tegevuse põhjust. Vestluspartner B väljendab diskursuspartikli abil kahtlust.

(16)

A: Aa okei ning ma vabandan kui tundub, et ma päriksin kus sa oled jne, mulle meeldib lihtsalt teada millega teised inimesed tegelevad (16N)

B: **Ookei** (16N)

A: Ja see vestlus läks nüüd nii veidraks 🤔

B: No me ise teeme selle veidraks

Näites 16 esineb kahtluse väljendamist diskursuspartikli **ookei** abil. Kahtlus tuleb esile topelt vokaali kasutamises partikli alguses.

Analüüsitud tsätivestlustes esines kaks sellist juhtu, kus diskursuspartiklit **okei** ei olnud võimalik kuidagi määratleda, sest neid kasutati vestluse alustajatena.

Näites 17 vestlevad omavahel poiss ja tüdruk. Vestluspartner A soovib teada saada, mis vestluspartneril B mõttes on. Vestluspartner B alustab mõtte väljendamist diskursuspartikli abil.

(17)

A: Mis sul mõttes (17M)

B: hiihi (17N)

B: **okei**

B: ma tegin onju loovtööks haikukogumiku ja uurisin selleks ka nende ajalugu ja veidi jaapani ajalugu. [---]

Näites 17 kasutatud diskursuspartikkel **okei** esineb oma ette vooruna, märkides sissejuhatust uude teemasse, mistõttu ei ole võimalik määrata diskursuspartikli kindlat funktsiooni.

Näites 18 vestlevad poiss ja tüdruk. Vestluspartner A alustab vestlust diskursuspartikliga **oke**, millele järgneb teretus ning järgmises voorus küsimus, kas vestluspartneril on aega. Vestluspartner B vastab teretusega, lisades juurde, et tal on aega küll.

(18)

A: **Oke**, hei (16M)

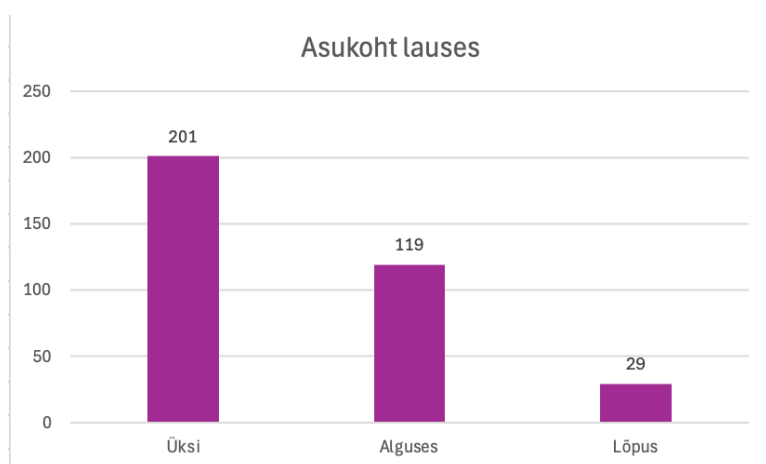
A: On sul aega?

B: Heipa, jaa on küll 😊 (16N)

Näites 18 on diskursuspartiklit **oke** samuti kasutatud vestluse alustajana. Voorule, kus diskursuspartikkel esineb, ei eelnenud tähtvestluses midagi, seega saab pidada diskursuspartiklit vestluse alustajaks, mis võib pakkuda uue funktsiooni partiklile, mis on tavaliselt reaktsioonipartikkel ja esineb seljuhul vooruvahetuse sees, mitte vooru alguses nagu näites 18.

3.3 Asukoht lauses

Diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide analüüsimisel vaatasin, kus diskursuspartikkel lauses asub: kas alguses, keskel, lõpus või moodustab ta omaette voo. Selline analüüs oli vajalik, et teada saada, milline on diskursuspartikli esinemistendents noorte kirjalikus keelekasutuses.

Joonis 6. Diskursuspartikli asukoht lauses

Diskursuspartiklit (*a*) *okei* esines analüüsitud tsätivestlustes 349 korda. Jooniselt 6 selgub, et kõige rohkem, 57,59% juhtudest, esines diskursuspartikkel üksi. Lause alustajana esines diskursuspartikkel 34,09% juhtudest. Lause lõpus esines analüüsitud diskursuspartiklit 8,30% juhtudest. Diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioone ei esinenud ühtegi korda voo keskel. Põhjus tuleneb sellest, et partikkel *okei* reaktsioonipartiklina esineb kõige sagedamalt voo alguses ja voo alustajana ning väga harva voo lõpus, mis ei ole reaktsioonipartiklitele omane.

Diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide sagedane üksinda esinemine voo toetab populaarsemate funktsioonide (mõistmine ja nõustumine) esinemist. Nii mõistmist kui ka nõustumist väljendati tihti diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide esitamisel eraldiseisva vooana, see tähendab, et neile ei eelnenud ega järgnenud midagi ehk vestluspartnerid väljendasid end konkreetselt.

Lause lõpus esines piiripartiklina diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioone 8,30% juhtudest. Ka siin väljendas vaadeldav diskursuspartikkel peamiselt mõistmist. All pool toodud näites 20 arutlevad kaks tüdrukut selle üle, kas nende ühisel tuttaval on sel päeval sünnipäev.

(20)

A: kuule, kas [nimi] on tana sünnipäev? (15N)

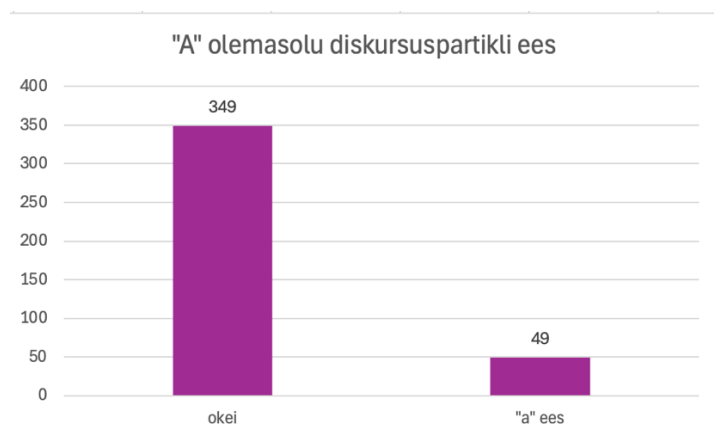
B: ma ei teagi, minuarust mitte (15N)

A: tal oli ju septembris, aga **ok**

Näites 20 on kasutatud diskursuspartiklit *ok* kõhkluse väljendamise eesmärgil, sest kumbki vestlusosalistest ei ole 100% vastuses kindel. Selles samas näites on diskursuspartiklit kasutatud ka voo lõpetamiseks (vt näide 14).

3.4 „A“ olemasolu diskursuspartikli ees

Diskursuspartikkel *okei* esineb noorte keelekasutuses sageli. Tähtvestluste analüüsi käigus soovisin teada saada, kas ja kui palju esineb diskursuspartikli *okei* ees interjektsioon „a“ või „aa“ ning mis on seeläbi tekkinud diskursuspartikli *a okei* ja selle variatsioonide funktsioon lauses. Analüüs oli oluline, sest diskursuspartikli *okei* ühe variatsioonina ilmnevat sõnaühendit *a okei* ei ole varasemalt uuritud.

Joonis 7. „A“ olemasolu diskursuspartikli ees

Kõigi vaadeldud 349 diskursuspartikli seas esines 14,04% juhtudel diskursuspartikli *okei* ees interjektsioon „a“ või „aa“. Enamasti väljendati diskursuspartikli *a okei* ja tema variatsioonide abil vestluskaaslase mõistmist. Mõnel juhul nõustumist ning ühel juhul väljendati selle abil

sarkasmi. Sarkasmi näide on toodud peatükis „Funktsioon lauses“ asuvas näites 5. All olevas näites 21 on diskursuspartikli *a okei* variatsiooni abil väljendatud nõustumist.

(21)

A: Kle viitsid selle füüsikast mulle pilti saata (16N)

B: **Aa ok** aga millest (18N)

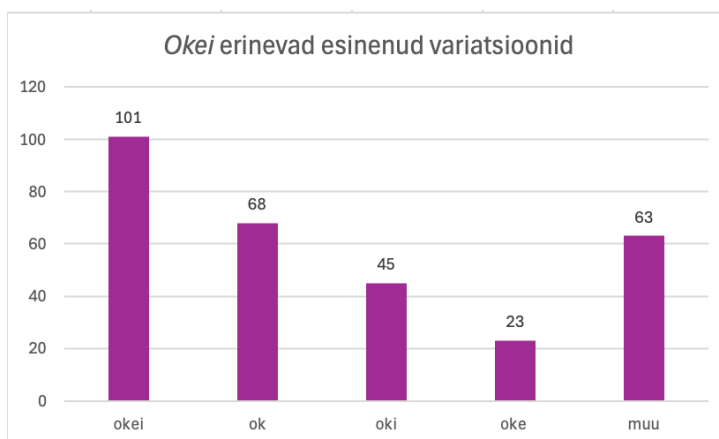
Näites 21 vestluspartner A küsib füüsika tööst pilti ning vestluspartner B on nõus seda tegema, väljendades seda vaadeldava diskursuspartikli abil.

Diskursuspartikli **a okei** erinevad esinenud variatsioonid oli kokku 7: *a okei, a okii, a oki, a ok, a oke, a okeoke, a okeii*.

3.5 Varieeruvus

Vaadeldava diskursuspartikli *okei* puhul võtsin analüüsid arvesse kõik esinenud erinevad variatsioonid. Põhjuseid selleks oli kaks: esiteks soovisin teada saada, millist variatsiooni noored oma tähtvestlustes eelistavad ning teiseks soovisin teada saada, kui palju on erinevaid diskursuspartikli *okei* variatsioone.

Joonisel 7 on välja toodud diskursuspartikli *okei* sagedasemad esinenud variatsioonid. Kategooria „muu“ all kodeerisin esinenud kordused (*okeoke, okeiokei, okeiokeiokei, okok*), erineva kirjapildiga variatsioonid (*okitoki, okidoki, okker, ukii, oukei, k, K, okg, okay*) ning mitmekordse vokaali või konsonandiga esinenud variandid, näiteks *okii, ooke, okee, okeii*.

Joonis 8. Diskursuspartikli *okei* erinevad esinenud variatsioonid

Selles bakalaureusetöös vaadeldud 59 tähtvestluses esines 35 erinevat diskursuspartikli *okei* variatsiooni. Jooniselt 8 on näha, et kõige rohkem kasutati diskursuspartiklit **okei**, mida esines 33,66% juhtudest. Populaarsuselt järgmine diskursuspartikkel oli **ok**, mida kasutati 22,66% juhtudest. Populaarsed olid ka diskursuspartiklid **oki** (15%) ning **oke** (7,66%). Kategooria „muu“ alla kodeeritud variatsioonid moodustasid 21% kõikidest esinemisjuhtudest. Tabelis 1 on esitatud kõik diskursuspartikli *okei* esinenud variatsioonid kahanevas järjekorras.

Tabel 1: Diskursuspartikli *okei* variatsioonid ja esinemissagedused kahanevas järjekorras

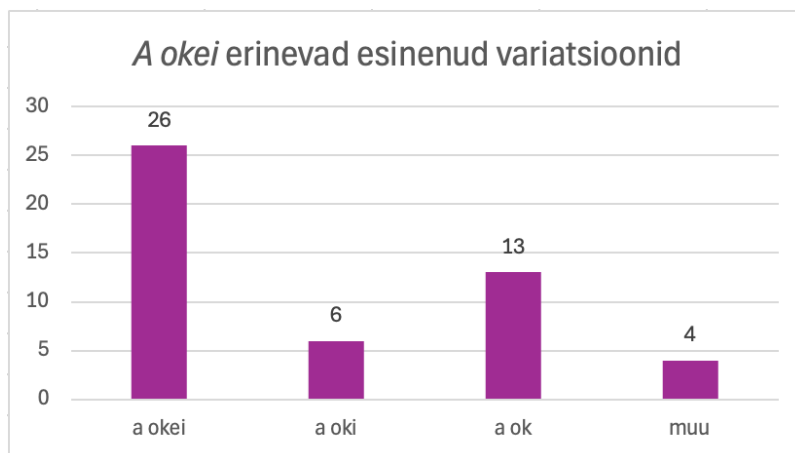
Diskursuspartikkel	Esinemissagedus
Okei	101
Ok	68
Oki	45
Oke	23
Okeii, okeiii, okeiiii	16
Okii, okiii	7
Okee, okeee, ooke	6
Okitoki, okidoki, okidokii	6
Ouk, oukei, ouuokeii	5
Ookei, ookei	3
Okok	3
ukii	3
Okeoke	3
K, k	2
Okeiokei, okeiokeiokei	2
Okay	2
Okk, okg	2
Okkei, okkkei	2
Okai	2
okeika	1
okker	1

Tabelis 1 nähtub, et variatsioonidena esinevad ka ingliskeelsed variandid *okay* ja *ok*. Variatsiooni *okay* kasutati vaid ühel korral (vt näide 12), kus see esines piiripartiklina vooru

alguses ning talle järgnes ingliskeelne adverb *so*. Diskursuspartikkel *okay* oli teadvustamise funktsioonis ning selles samas täätivestluses esines veel ingliskeelset sisu. Noored viibivad palju ingliskeelses keskkonnas ning segavad eesti ja inglise keelt oma vahel, seega ei saa oletada, et ingliskeelne diskursuspartikkel *okay* omab mingit teistsugust tähendusvarjundit kui selle samasugune eestikeelne vaste.

Erinevate variatsioonidena esines ka mitmeid korduseid, mis on tabelis 1 välja toodud. Analüüsi käigus ei jäänud silma erilisi juhte nendega, seega käsitlesin neid teiste esinenud variatsioonidega ühtemoodi ning võtsin neid üldises analüüsis teistega võrdsena ehk ma ei pööranud neile suuremat tähelepanu.

Diskursuspartiklit *a okei* esines analüüsitud täätivestlustes 49 korda ning sellel oli 7 erinevat variatsiooni. Joonisel 9 on esitatud sagedasemad esinenud variatsioonid. Kategooria „muu“ all kodeerisin erinevad vormid (*aa ooke*, *aa okeoke*, *aa oukei*). Analüüsi käigus ei vaadanud ma eraldi interjektsiooni „a“ kordusi partikli ees.

Joonis 9. Diskursuspartikli *a okei* erinevad esinenud variatsioonid

Jooniselt 9 selgub, et kõige sagedasem diskursuspartikli *a okei* variatsioon oli **a okei**, seda esines 53,06% juhtudest. Populaarsuselt järgmine variatsioon oli **a ok**, mida esines 26,53% juhtudel. Variatsiooni **a oki** esines 12,24% juhtudel ning kategooria „muu“ moodustas 8,16%. Tabelis 2 on esitatud diskursuspartikli *a okei* esinenud variatsioonid kahanevas järjekorras.

Tabel 2: Diskursuspartikli *a okei* variatsioonid ja esinemissagedused kahanevas järjekorras

Diskursuspartikkel	Esinemissagedus
A okei, aaokei, aa okeii, aaa okei	26
A ok, aaok, aaa ok, aa ok	13
A oki, aa okii, aaoki	6
Aa okeoke	2
Aa ooke	1
Aa oukei	1

Diskursuspartikkel *okei* koos ees oleva interjektsiooniga „a“ omas peamiselt mõistmise väljendamise funktsiooni (vt ptk „a“ diskursuspartikli ees“). Diskursuspartikli *a okei* ja selle variatsioonide üheks tähendusvarjundiks võib pidada uue informatsiooni vastuvõtmist koos mõistmisega, sest sageli eelnes antud diskursuspartikli kasutamisele eelmises voorus uus informatsioon. Uue informatsiooni vastuvõtmisele viitabki interjektsioon „a“ ning sellele järgnev partikkel *okei* näitab saadud informatsiooni mõistmist (vt näide 6).

4. Arutelu

Bakalaureusetöös analüüsisin diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide esinemist Eesti 14–18 aastaste noorte tähtvestlustes TeKE korpuse andmetel põhinedes. Töö eesmärgiks oli välja selgitada:

- 1) Mis on valitud diskursuspartikli funktsioon noorte vestlustes;
- 2) kas ja kui tihti esineb diskursuspartikkel koos eesoleva interjektsiooniga „a“;
- 3) kus diskursuspartikkel lauses asub (alguses, keskel, lõpus) või on tegemist eraldiseisva vestluse osaga;
- 4) kui sagedasti antud diskursuspartiklit noored kasutavad.

Vaadeldud diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioonide kasutussagedus poiste ja tüdrukute puhul oli samasugune (0,96%). Analüüsisid lähtusin eraldi poiste poolt kasutatud sõnede arvust ja tüdrukute poolt kasutatud sõnede arvust. Kuigi poisid kasutasid kokku mitu korda vähem sõnesid ja partikleid, on kasutussageduse osakaal siiski samasugune.

Diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide esinemissagedust vaatlusin vanuserühmiti lähtudes igas vanuserühmas kasutatud sõnede arvust. Analüüsis selgus, et diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide esinemissagedus oli kõrgem 18-aastaste noorte puhul, kes kasutasid diskursuspartiklit 1,62% oma vanuserühma sõnede koguarvust lähtudes. 16-aastased noored kasutasid diskursuspartiklit 1,24% juhtudest, 15-aastased 1% juhtudest. Kõige vähem kasutasid diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioone vanuserühma sõnede koguarvust lähtudes 14-aastased noored (0,83%) ning 17-aastased noored (0,68%). Diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioonide kõrge kasutusprotsent 15-, 16- ja 18-aastaste noorte seas on põhjendatav nende puberteediealisusega kaasnevate muutustega ning tihedate kontaktidega samaealiste noorte gruppidega.

Analüüsitud 59 tähtvestluses oli sõnesid kokku 36 182. Nendest selles bakalaureusetöös vaadeldud diskursuspartikleid oli 349 ehk 1%. Kõige väiksema diskursuspartikli esinemisprotsendi ja kõige suurema diskursuspartikli esinemisprotsendi vaheline skaala oli 0,07%–4,38%.

Diskursuspartiklit (*a*) *okei* kasutati analüüsitud tähtvestlustes peamiselt mõistmise väljendamisena (68,48%). Mõistmise tähendusvarjund ilmnis olukorras, kus üks

vestluspartner andis mingit informatsiooni ning teine vestluspartner vastas sellele vaadeldava diskursuspartikli abil, andes mõista, et ta saab aru. Sageduselt teine funktsioon oli nõustumise väljendamine, mida esines 24,64% juhtudest. Nõustumine väljendus olukordades, kus vestlustes midagi selgitati või vastati esitatud küsimusele.

Nõustumise ja mõistmise väljendamiseks kasutatud diskursuspartikkel (*a*) *okei* ning selle variatsioonid esinesid peamiselt üksinda eraldiseisva vooruna. See tähendab, et neile ei eelnenud ega järgnenud voorus midagi ehk vestluspartnerid väljendasid end konkreetselt.

Kategooria „muu“ all kodeerisin 11 erinevat funktsiooni: segadus, kahtlus, kõhkclus, solvumine, sarkasm, pettumus, imestus, teadvustamine, seletus, tõdemine ja tänamine. Funktsiooni määramisel lähtusin laiemast kontekstist ja sellest, kuidas vaadeldav diskursuspartikkel on kirjutatud (näiteks, kas on pikendatud mõnda vokaali või konsonanti) ning mis diskursuspartiklile eelnes või järgnes. Funktsiooni määramine sellistel juhtudel oli subjektiivne, lähtudes autori enda hinnangust. Sarnaseid tulemusi leidis ka Kaidi Kolsar (2017), kes leidis oma bakalaureusetöös, et diskursuspartikliga *okei* väljendatakse suulises keelekasutuses kuuldel olekut, nõustumist, kokkuleppe sõlmimist ja küsimusele ammendava vastuse andmist. Näiteks saab paralleele tõmmata Kaidi Kolsari (2017) funktsiooni „küsimusele ammendava vastuse andmine“ ja minu analüüsitud funktsiooni „seletuse alustamisega“, sest ka seletuse andmist saab mingis mõttes määratleda ammendava vastusena. Samuti on omavahel sarnased kokkuleppe sõlmimine ja nõustumine, sest nõustumine millegagi eeldab eelneva pakkumise/kokkuleppe arutamist.

Analüüsi käigus selgus, et diskursuspartikkel (*a*) *okei* esines analüüsitud 59 tähtvestluses kokku 349 korda. 57,59% juhtudest esines diskursuspartikkel üksinda eraldiseisva vooruna. Lause alustajana esines diskursuspartikkel 34,09% juhtudest ning lause lõpetajana 8,30% juhtudest. Lause keskel ei esinenud vaadeldav diskursuspartikkel kordagi. Edasise analüüsi käigus selgus, et põhjuseks, miks diskursuspartikkel (*a*) *okei* esineb enim eraldiseisva vestlusosana, võib pidada tema peamist funktsiooni lauses, milleks on vestluspartneri öeldu mõistmise väljendamine.

Kaidi Kolsari (2017) bakalaureusetöös selgus, et suulises kõnes esineb partikkel *okei* nii piiripartiklina kõnevooru alguses kui ka üksikuna eraldiseisva vooruna. Lisaks selgub tema tulemustes, et partikli *okei* üheks peamiseks funktsiooniks võib pidada kuuldel olemist, mis

kattub käesolevas bakalaureusetöös saadud tulemustega. Seega saab oletada, et diskursuspartikkel *okei* esineb peamiselt reaktsioonipartiklina ning selle sagedaseimaks funktsiooniks lauses on nii suulises kui ka kirjalikus kasutuses vestluskaaslase mõistmine ja kuuldel olemine ning need esinevad peamiselt kas voo alustava piiripartiklina või eraldiseisva vooena.

Interjektsioon „a“ esines diskursuspartikli ees 12% juhtudest ehk 49 korda. Diskursuspartikli ühendit *a okei* ja selle variatsioonid kasutati peamiselt vestluspartneri öeldu mõistmise väljendamiseks. Lisaks kasutati seda mõnel korral nõustumise ja ühel korral sarkasmi väljendamiseks. Analüüsi käigus selgus lisaks, et interjektsioon „a“ diskursuspartikli *okei* ees võib näidata ka uue informatsiooni vastu võtmist (vt näide 6). Siinkohal saab väita, et diskursuspartiklid *okei* ja *a okei* käituvad vestlustes samamoodi.

Kaidi Kolsar (2017) käsitles samuti oma bakalaureusetöös partikli *okei* ees ilmnevat üneeme. Ta tõi välja, et vestluspartner väljendas üneemiga *aa* uue teadmata informatsiooni teada saamist. Lisaks leidis ta, et üneemi *aa* ja diskursuspartikli *okei* ühend väljendab vestluskaaslasest aru saamist. Sellest tulenevalt saab teha järelduse, et interjektsioon „a“ diskursuspartikli *okei* ees on väga sarnane sama kombinatsiooni esinemisega suulises keeles, mis kinnitab suulise keele ja tähtkeele suurt sarnasust.

Varieeruvust analüüsid võtsin eraldi vaatluse alla diskursuspartikli *okei* ning diskursuspartikli *a okei*. Kahe eraldiseisva analüüsi põhjuseks oli soov teada saada, millist variatsiooni noored oma tähtvestlustes eelistavad (seda nii partikli *okei* kui ka *a okei* puhul) ning kui palju on erinevaid variatsioone mõlemal vaadeldaval diskursuspartiklil.

Diskursuspartiklil *okei* esines 35 erinevat variatsiooni, millest populaarseim oli *okei* (33,66%). Sageduselt järgmine oli *ok*, mida esines 22,66% juhtudest. Veidi vähem esines *oki* (15%) ning kõige vähem esines variatsiooni *oke* (7,66%). Variatsioonide hulgas olid ka ingliskeelsed variatsioonid *ok* ja *okay*. Variatsioon *okay* esines koos ingliskeelse adverbiga *so*. Tegemist oli teadvustamise funktsioonis oleva vestlust alustava piiripartikliga. Vestluses, kus ingliskeelne variatsioon esines, esines veel ingliskeelset koodivahetust, seega ei saa oletada, et diskursuspartikkel *okay* omab teistsugust tähendusvarjundit kui selle samasugune eestikeelne vaste.

Diskursuspartiklil *a okei* esines kokku 14 erinevat variatsiooni. Neist populaarseim oli *a okei* (53,06%), sageduselt järgmine oli *a ok* (26,53%) ning variatsiooni *a oki* esines 12,24% juhtudest. Analüüsi käigus ei vaadanud ma eraldi interjektsiooni „a“ pikkust diskursuspartikli ees, seega puuduvad andmed, kas ja mis moel tähendusvarjundid erineva pikkusega interjektsiooni „a“ puhul esineda võivad.

Kokkuvõte

Noorte keelekasutus on omapärane ja erinev täiskasvanute keelekasutusest. Noored soovivad keele abil olla sarnased oma eakaaslastega ning seeläbi tekitada gruppi kuuluvustunnet. Üheks selliseks viisiks on sarnaste keelendite, näiteks diskursuspartiklite, kasutamine. Selle bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida, kuidas kasutavad Eesti 14–18 aastased noored diskursuspartiklit (*a*) *okei* ja selle variatsioone tähtvestlustes ning mis on vaadeldava diskursuspartikli peamised funktsioonid lauses, kus diskursuspartikkel lauses asub ning kui palju esineb diskursuspartikli ees interjektsiooni „a“. Uurimuse aluseks oli Teismeliste Keel Eestis projekti raames kogutud tähtvestlused. Analüüsiks valitud vestluseid oli 59.

Bakalaureusetöös analüüsitavaid diskursuspartikli (*a*) *okei* ja selle variatsioone oli kokku 349, neist 12% ees esines interjektsioon „a“. Diskursuspartiklit kasutasid poisid ja tüdrukud võrdselt ning kõige rohkem leidis diskursuspartikkel (*a*) *okei* kasutust 15-, 16- ja 18-aastaste noorte seas. Analüüsi käigus selgus, et diskursuspartikli *okei* populaarseimad variatsioonid on *okei*, *ok*, *oki* ja *oke*. Diskursuspartikli *a okei* populaarseimad variatsioonid olid *a okei*, *a ok* ning *a oki*. Nii partikli *okei* kui ka partikli *a okei* peamisteks funktsioonideks olid mõistmise ja nõustumise väljendamine ning need esinesid kõige rohkem eraldiseisva vooruna.

Kirjandus

Aasa, Triin. 2022. *intensiivistajad eesti noortekeeles*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/3c5143b5-7a6a-47d5-ad2b-47acd80c6d23/content> (Vaadatud 16.05.2025).

Aasa, Triin. 2024. *Omadussõnade intensiivistamine eesti noortekeeles kahe korpuse võrdluses*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Magistritöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/b085129b-6878-429d-babe-94216325d82c/content> (Vaadatud 22.05.2025).

Ameka, Feliks. 1992. Interjections: The universal yet neglected part of speech. *Journal of Pragmatics* 18. 101–118. DOI:[10.1016/0378-2166\(92\)90048-G](https://doi.org/10.1016/0378-2166(92)90048-G).

Anton, Elis-Marii. 2022. *Lühendite kasutus noorte netikeeles*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/11bc4cca-24c7-44e1-963d-293265b5f73f/content> (Vaadatud 16.05.2025).

Crystal, David. 2005. The scope of Internet linguistics. *Proceeding of American Association for the Advancement of Science Conference; American Association for the Advancement of Science Conference, Washington, DC, USA*. <https://www.davidcrystal.com/Files/BooksAndArticles/-4113.pdf> (Vaadatud 22.05.2025).

Erelt, Mati, Tiiu Erelt & Kristiina Ross. 1997. *Eesti keele käsiraamat*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Eriksoo, Helen. 2024. *koodivahetus Soome eesti noorte tähtsustustes*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/c4d7b80b-4ba9-403f-885a-c001957c7ab7/content> (Vaadatud 22.05.2025).

Fischer, Kerstin. 2006. Towards an understanding of the spectrum of approaches to discourse particles: introduction to the volume. 1–20. https://doi.org/10.1163/9780080461588_002.

Gerassimenko, Olga, Riina Kasterpalu. 2006. *Vastus jah* – kas seda on vaja eraldi õpetada? Eesti *jah* ja vene *da* – funktsionaalsed erinevused telefonivestluste näitel. Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat 2. 25–45. <http://dx.doi.org/10.5128/ERYa2.03>.

Habicht, Külli, Helle Metslang, Karl Pajusalu & Renate Pajusalu. 2018. Estonian *aga* and *ikka*: From temporal lexis to interaction. *Oralité, Information, Typologie*. *Orality, Information,*

Typology. Hommage á M.M. Jocelyne Fernandez-Vest. (Langue et parole.) Toim Marri Amon, Marie-Ange Julia. Paris: L'Harmattan, 317–342.

Hennoste, Tiit. 2000. *Eesti keele allkeeled*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Hennoste, Tiit, Gerson Klumpp & Helle Metslang. 2022. Diskursusmarkerid ja pragmaatika. Sissejuhatuses. *Keel ja Kirjandus* 65(1–2), 3–18. <https://doi.org/10.54013/kk770a1>.

Hu, Jiawen. 2024. *Naerunäo kasutus teismeliste tsätisuhtluses: kinnine vs. lahtine naeratus*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/1cf9cc6a-18b2-4542-a597-3308b1b2b4eb/content> (Vaadatud 23.05.2025).

Kaivapalu, Annekatrin. 2008. Mida räägivad sõnasisesed pausid ja kordused sihtkeele käänamisprotsessist? *Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat* 4. 35–52. DOI:[10.5128/ERYa4.03](https://doi.org/10.5128/ERYa4.03).

Keevallik, Leelo, Auli Hakulinen. 2018. Epistemically reinforced *kyl(lä)/küll*-responses in Estonian and Finnish: Word order and social action. *Journal of Pragmatics* 123. 121–138. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2017.01.003>.

Kohn, Mary. 2016. Teenagers' role in language change is overstated, linguistics research finds. *Science Daily*. <https://www.sciencedaily.com/releases/2016/01/160114122029.htm> (Vaadatud 16.05.2025).

Kolsar, Kaidi. 2017. *Partikkel okei suulises argisuhtluses*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/f2bb759a-5a28-4df4-97ee-e497c38181c1/content> (Vaadatud 22.05.2025).

Koreinik, Kadri, Aive Mandel, Maarja-Liisa Pilvik, Kristiina Praakli & Virve-Anneli Vihman. 2023. Outsourcing teenage language: A participatory approach for exploring speech and text messaging. *Linguistics Vanguard*. Doi: 10.1515/lingvan-2021-0152.

Korkus, Mari-Liis. 2024. Kui obsessed siis Eesti noored inglise keelega on? *Keeleminutid*, Eesti Keele Instituut. <https://eki.ee/uudis/keeleminutid-kui-obsessed-siis-eesti-noored-inglise-keelega-on/> (Vaadatud 16.05.2025).

Kärk, Janika. 2014. *Saksa ja eesti keele sagedamate värvingupartiklite võrdlev analüüs*. (Tallinna Ülikooli humanitaarteaduste dissertatsioonid 38.) Tallinn: Tallinna Ülikool.

Küngas, Annika. 2014. *Pragmaatiliste markerite kujunemine ja funktsioonid eesti keeles ltsõnade näitel*. (Dissertationes philologiae estonicae Universitatis Tartuensis 36.) Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Lehtpuu, Kairit. 2016. *Teismeliste suulise keele leksikaalsed jooned*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Magistritöö.

<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/f7f2b7fb-5f30-40e9-9cb2-884ed4d50090/content> (Vaadatud 16.05.2025)

Metslang, Helle, Karl Pajusalu & Külli Habicht. 2014. koordinatiivsed partiklid lause perifeerias. *Emakeele Seltsi aastaraamat 59* (2013). Tallinn: Teaduste Akadeemia kirjastus, 139–161. [doi:10.3176/esa59.07](https://doi.org/10.3176/esa59.07).

Oja, Anni. 2010. sissevaateid internetisuhtlusesse. *Oma Keel* 20. 11–18. https://www.emakeeleselts.ee/wp-content/uploads/2020/06/OK_2010-1_02.pdf (Vaadatud 16.05.2025)

Pajusalu, Karl, Renate Pajusalu. 2011. From conversation to proverbs: Estonian *ikka-* and *iks-* constructions. *Electronic Journal of Folklore*. [doi:10.7592/FEJF2011.47.pajusalu](https://doi.org/10.7592/FEJF2011.47.pajusalu).

Praakli, Kristiina. 2022. Sissevaate noortekeele uurimisse Eestis. Üldist ja üksikasjalikku. *Keel ja Kirjandus* 65(11). 1014–1030. <https://doi.org/10.54013/kk779a3>.

Tagliamonte, Sali A. 2016. *Teen Talk: Language of Adolescents*. United Kingdom: Cambridge University Press.

Tepp, Liisa. 2012. *Suulise kõne partiklid Eesti noorsookirjanduse otsekõnes*. Tartu Ülikool. Bakalaureusetöö.

Tšusovljanova, Anna. 2024. *Eesti keelt teise keelena kõnelevate gümnaasiumiõpilaste arusaamine Eesti noorte tähtvestlustest*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/063fa4a7-9ed8-4fb5-a3a8-4f27f5e4e8df/content> (Vaadatud 22.05.2025)

Valdmets, Annika, Külli Habicht. 2013. Episteemilistest modaalpartilistest eesti kirjakeeles. *ESUKA-JEFUL*, 4(1), 205–222. <https://doi.org/10.12697/jeful.2013.4.1.12>.

Vepson, Marianna. 2024. *Üte eesti teismeliste vestlustes*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö.

<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/fc7ff5e8-da81-4a50-8183-c822bff5d7ee/content> (Vaadatud 22.05.2025)

Vihman, Virve-Anneli, Maarja-Liisa Pilvik, Aive Mandel, Annika Kängsepp, Mari Aigro, Kadri Koreinik, Kristiina Praakli & Liina Lindström. 2023. *Estonian Teen Language Corpus v. 1.0*. Institute of Estonian and General Linguistics, University of Tartu. DOI: <https://datadoi.ee/handle/33/596>.

Use of the discourse particle (*a*) *okei* in chat conversations among Estonian 14–18 year olds. Summary

The language use of young people differs from the language use of adults. Teenagers want to be similar to their peers through language and thereby create a sense of belonging to a group. One such way is to use similar language elements, for example discourse particles. The aim of this Bachelor's thesis was to investigate how Estonian teenagers aged 14–18 use the discourse particle (*a*) *okei* and its variants in chat conversations: what the main functions of the observed discourse particle are in a sentence, where the discourse particle is located in the sentence, and how often the interjection „a“ appears in front of the discourse particle. The research was based on chat conversations collected within the framework of the Teen Language in Estonia project. There were 59 conversations selected for analysis.

The discourse particle (*a*) *okei* and its variations analyzed in the study totaled 439, 12% of which were preceded by the interjection „a“. The discourse particle was used equally by boys and girls, and the discourse particle (*a*) *okei* was most commonly used among teenagers aged 15, 16 and 18. The analysis revealed that the most popular variants of the discourse particle *okei* are *okei*, *ok*, *oki*, and *oke*. The most popular variations of the discourse particle *a okei* were *a okei*, *a ok*, and *a oki*. The main functions of both the particle *okei* and the particle *a okei* were to express understanding and agreement, and they occurred most often as a separate turn in the conversation.

Lisa 1. Diskursuspartikli (a) okei esinemissagedus

Tabel 3: Diskursuspartikli (a) okei esinemissagedus igas analüüsitud tšätivestluses partikli protsendi järgi kahanevas järjekorras

Nr	Tšätikood	Sõnede arv	Partiklite arv	Partikli protsent
59	Trt10n_174781_5	114	5	4,38%
58	Tln8n_564611_3	163	6	3,68%
57	Ant10n_452038_4	111	4	3,60%
56	Ant10m_428309	824	27	3,27%
55	Trt10n_174781_4	162	5	3,08%
54	Krs8n_515948_5	125	3	2,4%
53	Krs10n_492951	1674	35	2,09%
52	Krs8n_518001_1	48	1	2,08%
51	Trt10n_174781_7	52	1	1,92%
50	Tln8n_564611_1	209	4	1,91%
49	Tln8n_564611_5	108	2	1,85%
48	Krs10n_499685	708	13	1,83%
47	Ant8m_449529	782	14	1,79%
46	Trt8m_485252_3	66	1	1,51%
45	Ant10n_450793	2525	38	1,50%
44	Tln8n_564611_2	352	5	1,42%
41	Krs8n_518001_3	215	3	1,39%
42	Krs8n_515948_1	143	2	1,39%
43	Trt10n_174781_6	143	2	1,39%
40	Krs10n_163484_3	151	2	1,32%
39	Trt8n_163198_2	608	8	1,31%
38	Tln10m_166777_3	1567	19	1,21%
37	Tln8n_564611_4	83	1	1,20%
36	Trt10n_174781_3	172	2	1,16%

35	Trt10n_174781_2	173	2	1,15%
34	Tln8m_877902	529	6	1,13%
33	Ant10n_452038_2	89	1	1,12%
31	Ant8n_435561	963	10	1,03%
32	Trt8n_474035	1644	17	1,03%
29	Krs10n_498657_2	683	7	1,02%
30	Tln10n_643758_6	98	1	1,02%
28	Tln10n_657465_1	209	2	0,95%
27	Trt10n_184628	1214	10	0,82%
25	Tln10n_643758_4	124	1	0,80%
26	Tln10n_643758_2	125	1	0,8%
24	Tln10m_166777_2	1441	11	0,76%
23	Trt8n_484323	790	6	0,75%
22	Tln10n_657465_2	851	6	0,70%
21	Krs10n_163484_4	454	3	0,66%
20	Trt8m_485252_1	471	3	0,63%
19	Tln10n_657465_4	971	6	0,61%
18	Trt10n_174781_1	164	1	0,60%
17	Trt8n_163198_1	887	5	0,56%
16	Tln8n_613684_1	1833	10	0,54%
15	Krs8n_515948_4	190	1	0,52%
14	Tln8n_597537	719	3	0,41%
12	Tln10n_657465_3	738	3	0,40%
13	Krs10m_164668_2	493	2	0,40%
11	Trt10n_179790_5	253	1	0,39%
9	Krs10m_164668_1	517	2	0,38%
10	Tln10m_166777_1	2850	11	0,38%
8	Krs10n_163484_1	532	2	0,37%
7	Krs8n_518001_4	285	1	0,35%

6	Tln8n_613684_2	626	2	0,31%
5	Krs10n_498657_1	1468	4	0,27%
4	Trt10n_179790_3	409	1	0,24%
3	Trt10n_179790_2	469	1	0,21%
2	Tln10m_567299	501	1	0,19%
1	Trt10m_461530	1314	1	0,07%

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Elenete Hellat,

1) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Diskursuspartikli (*a*) *okei* kasutus Eesti 14–18 aastaste noorte täätivestlustes“, mille juhendajad on Virve-Anneli Vihman ja Denys Teptiuk, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2) annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

3) olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

4) kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Elenete Hellat

25.05.2025